
RESCRIERI ALE TERITORIULUI Între locuirea tradițională și infrastructura la scară mare pe Valea Topologului.

REWRITING THE TERRITORY Traditional Dwelling and Large-Scale Infrastructure on Topolog Valley

Cristina Aurora BUDAN

cristina.budan@uauim.ro

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, RO
“Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, RO

Rezumat

Articolul de față studiază felul în care sunt influențate tiparele tradiționale de locuire de pe Valea Topologului atunci când un element semnificativ din structura teritoriului, precum Râul Topolog, este afectat prin proiecte majore de infrastructură. Dincolo de calitatea spațiului social generat de prezența apei, schimbările se resimt pe multiple alte planuri ale locuirii.

În cazul Văii Topologului, cercetarea vizează efectele centralelor hidroenergetice existente și anticipează posibilele consecințe ale unui nou proiect în curs de implementare: autostrada Pitești-Sibiu, care se va suprapune cursului râului Topolog pe o lungime de aproximativ 12km. Comparând realitatea cotidiană, mărunță a văii și infrastructura națională de mari dimensiuni, apare problema impactului acesteia din urmă asupra unei tradiții de locuire adânc înrădăcinată.

Abstract

The present article examines how traditional dwelling patterns in the Topolog Valley are influenced when a significant element of the territorial structure, such as the Topolog River, is affected by major infrastructure projects. Beyond the quality of the social space generated by the presence of water, changes are felt on multiple other levels of habitation.

In the case of the Topolog Valley, the study explores the effects of existing hydroelectric power plants and anticipates the possible consequences of a new project currently under implementation: the Pitești-Sibiu highway, which will overlap with the course of the Topolog River for approximately 12km. By juxtaposing the small-scale, everyday reality of the valley with large-scale national infrastructure, the study raises concerns about the impact of the latter on a deeply rooted dwelling tradition.

Observațiile *in situ*, dublate de discuții cu localnicii, consultarea monografiilor satelor și a documentațiilor oficiale despre proiectele de infrastructură, au ajutat la înțelegerea situației Văii Topologului. Imaginea care s-a conturat, clarificată de concepte teoretice preluate din geografia politică și filosofia ecologiei, deschide un discurs asupra fragilității acestui teritoriu al locuirii. Aflată la intersecția multiplelor teritorii suprapuse, definite de infrastructurile de exploatare, Valea Topologului riscă degradarea treptată, nu doar din perspectivă ecologică, ci și culturală sau identitară. În procesul modernizării infrastructurii se poate pierde un întreg *modus vivendi* cu toate ramificațiile sale culturale.

Lucrarea de față își propune să semnaleze impactul proiectelor de infrastructură națională de mari dimensiuni asupra formelor tradiționale de locuire prin studierea cazului Văii Topologului. De asemenea, studiul aduce în discuție valoarea culturală a acestor forme de locuire și importanța aspectelor identitare ale ruralului românesc.

Cuvinte-cheie: locuire tradițională, infrastructură, teritorii hidrosociale, *shadow places*, râul Topolog.

Locuirea pe vale

Lucrarea urmărește mutațiile locuirii tradiționale atunci când locul este transformat prin proiecte masive de infrastructură, pornind de la situația Văii Topologului. Studiul de caz analizează modul în care alterările aduse unui element natural structurant al teritoriului, precum râul Topolog, sunt resimțite atât în aspectele imateriale, cât și în cele materializate ale locuirii. O serie de decizii politice și proiecte de infrastructură hidroenergetică au transformat treptat râul, schimbând implicit calitatea spațiului social generat de proximitatea apei și destabilizând ecosistemul. La momentul redactării acestui articol, suntem martorii altui strat al rescrierii teritoriului prin implementarea

On-site observations, complemented by discussions with locals, consultations of village monographs, and official documentation on infrastructure projects, have contributed to understanding the situation of the Topolog Valley. The resulting picture, clarified by theoretical concepts from political geography and ecological philosophy, opens up a discourse on the fragility of the territory of habitation. Placed at the intersection of multiple overlapping territories defined by exploitation infrastructures, the Topolog Valley risks gradual degradation, not only from an ecological perspective but also culturally and in terms of identity. In the process of modernizing the infrastructure, an entire *modus vivendi*, with all its cultural ramifications, could be lost.

This paper aims to highlight the impact of large-scale national infrastructure projects on traditional forms of dwelling through the case study of the Topolog Valley. It also brings into discussion the cultural value of these habitation forms and the importance of studying identity-related aspects of the Romanian rural landscape.

Keywords: traditional dwelling, infrastructure, hydrosocial territories, *shadow places*, Topolog River

Dwelling on the Valley

The study examines the transformations of traditional dwelling when a place is reshaped by massive infrastructure projects, taking the case of the Topolog Valley as a starting point. The case study analyzes how alterations brought to a natural structuring element of the territory, such as the Topolog River, are felt both in the immaterial and material aspects of dwelling. A series of political decisions and hydroelectric infrastructure projects have gradually modified the river, implicitly changing the quality of the social space generated by the proximity of water and destabilizing the ecosystem. At the time of writing this article, we are witnessing another layer of territorial

pe vale a unui nou proiect de infrastructură națională – segmentul III al autostrăzii Pitești - Sibiu dintre Cornetu și Tigveni, care se va suprapune peste cursul Topologului pe o lungime de aproximativ 12 km. Se poate anticipa că acest proiect va avea, la rândul său, multiple implicații asupra formelor de locuire specifice zonei.

Pentru a identifica transformările, fie ele grosiere sau discrete, studiul alătură trei ipostaze succesive ale văii și ale râului:

_cea anterioară intervențiilor, conturată prin structura locului, prin aspecte ale identității locale modelate de prezența apelor curgătoare și prin evocarea efervescentei sociale din preajma râului, reconstruită prin relațiile localnicilor și elemente de folclor. Această etapă reflectă o tradiție de locuire premodernă încă bine conservată;

_cea a proiectelor de infrastructură hidroenergetică de după anii '60 (hidrocentrala Vidraru și o serie de alte cinci microhidrocentrale de-a lungul Topologului);

_cea actuală, marcată de procesul de construire a noii autostrăzi și de transformările preconizate după darea sa în folosință.

Cazul particular al Văii Topologului este analizat în raport cu două concepte teoretice relevante: *teritoriul hidrosocial*, preluat din geografia politică (Boelens et al., 2016), și *shadow places*¹ (locuri din umbră, cu referire la acele locuri degradate prin exploatare, adesea nerecunoscute pentru aportul lor), provenit din sfera ecologiei (Plumwood, 2008). Aceste concepte evidențiază interdependențele dintre geografie, ecologie, economie, societate și cultură în contextul exploatării resurselor naturale. Studiul de

rewriting through the implementation of a new national infrastructure project in the valley—the third segment of the Pitești - Sibiu highway, between Cornetu and Tigveni, which will overlap with the course of the Topolog River for approximately 12km. It can be anticipated that this project will, in turn, have multiple implications for the specific dwelling forms of the area.

To identify these transformations, whether abrupt or subtle, the study examines three successive states of the valley and the river:

_the state prior to interventions, shaped by the structure of the place, aspects of local identity molded by the presence of flowing waters, and the social vibrancy around the river, reconstructed through testimonies of locals and folklore elements. This phase reflects a well-preserved premodern dwelling tradition.

_the phase of hydroelectric infrastructure projects which begun in the 1960s (the Vidraru Hydropower Plant and a series of five other small hydropower stations along the Topolog).

_the current phase, marked by the construction process of the new highway and the anticipated transformations following its completion.

The particular case of the Topolog Valley is analyzed in relation to two relevant theoretical concepts: *hydrosocial territory*, borrowed from political geography (Boelens et al., 2016), and *shadow places*¹ (with reference to those places degraded due to exploitation, often unrecognized for their contribution) derived from ecological thought (Plumwood, 2008). These concepts highlight the interdependencies between geography, ecology, economy, society, and culture in the context of natural resource exploitation. This

¹ Pe parcursul lucrării vom folosi conceptul în forma originală din limba engleză în lipsa unui echivalent consacrat în limba română. M-am familiarizat cu acest concept datorită prezentării susținute de către doamna arhitect și cercetător Meike Schalk (Schalk, 2024).

The concept was first brought to my attention through the presentation delivered by architect and researcher Meike Schalk (Schalk, 2024), whose contribution I would like to acknowledge.

față extinde această perspectivă asupra tematicii locuirii, ilustrând relația sa cu celelalte componente ale sistemului teritorial complex.

Documentarea subiectului s-a realizat, în primul rând, prin observații de teren desfășurate în perioada 2020-2024. Perioada 2020-2021 a fost inclusă într-un studiu anterior (Budan et al., 2022). Procesul de observație a fost facilitat de locuirea temporară în zonă a autoarei între lunile iulie și septembrie, recurent pe întreaga perioadă. Observațiile au fost completate prin relatări ale localnicilor, obținute prin discuții informale și interviuri, precum și prin parcurgerea monografiilor satelor și a documentațiilor publicate despre proiectele de infrastructură. În plus, lucrările teoretice menționate anterior au permis încadrarea cazului într-un fenomen global, demonstrând că transformările observate sunt simptomatice pentru un model economic extins, fără a fi o situație izolată.

Studiul a urmărit trei teme principale: modificările structurii teritoriului, transformările identitare și aspectele legate de echitatea în exploatarea resurselor.

În primul rând, analiza evidențiază modul în care infrastructura afectează ordinea teritoriului locuit. Aceasta se manifestă prin erodarea treptată a centrului constituit de râu și transformarea sa într-un element care separă odată cu suprapunerea autostrăzii, precum și prin permeabilizarea limitelor protectoare, fapt care destabilizează organizarea stratificată a locuirii de la centru către margini (vatra satului, grădini, livezi, pășuni și păduri). De asemenea, redefinirea văii ca fragment anonim în tabloul amplu al teritoriului străbătut de autostradă, conduce la o slăbire a centralității și a limitelor dictate de geografie.

În al doilea rând, modificările structurale ale locului se propagă în aspectele identitare, impunând o nouă raportare

study extends this perspective to the theme of dwelling, illustrating its relationship with the other components of the complex territorial system.

The documentation of this subject was primarily conducted through field observations carried out between 2020 and 2024. The period of 2020–2021 was included in a previous study (Budan et al., 2022). The observation process was facilitated by the author’s temporary dwelling in the area between July and September, recurrently throughout the entire period. These observations were complemented by accounts from locals, gathered through informal discussions and interviews, as well as by consulting village monographs and published documentation on infrastructure projects. Additionally, the theoretical works mentioned earlier provided a framework for situating the case within a global phenomenon, demonstrating that the observed transformations are symptomatic of a broader economic model rather than an isolated occurrence.

The study focused on three main themes: changes in territorial structure, identity transformations, and issues related to equity in resource exploitation.

Firstly, the analysis highlights how infrastructure affects the spatial order of inhabited territory. This is manifested through the gradual erosion of the river as a central structuring element, transforming it into a divisive feature with the overlapping highway, as well as through the increased permeability of the protective boundaries, which destabilizes the stratified organization of dwelling from center to periphery (village core, gardens, orchards, pastures, and forests). Furthermore, the redefinition of the valley as an anonymous fragment within the broader landscape traversed by the highway weakens its self-contained character and the spatial limits dictated by geography.

Secondly, the structural changes brought to the place extend into identity-related aspects, imposing a new

a locuitorilor la spațiul lor de viață. Ca factor agravant, un mare număr de reperi locale cu valoare culturală și identitară sunt afectate în mod direct de organizările de șantier ale autostrăzii.

În al treilea rând, este atinsă problema echității, având în vedere că teritoriile precum Valea Topologului își cedează resursele și își compromit structura și identitatea în beneficiul unei comunități anonime, deconectată de aceste locuri, fără o compensare pe termen lung care să echilibreze balanța. În plus, ele riscă să devină destructurate, contaminate sau sărăcite în procesul exploatării. Această problemă este abordată în teoria spațiilor hidrosociale (Boelens et al., 2016; Hommes & Boelens, 2017; Hommes et al., 2020; Hommes et al., 2022), cu privire la gestiunea apei, dar și în contribuția ecologistă a lui Plumwood (2008), ambele subliniind distribuția inegală a eforturilor, beneficiilor și puterii în exploatarea resurselor necesare susținerii modului de trai contemporan. Totodată Plumwood (2008) evidențiază necesitatea recunoașterii aportului acestor teritorii la bunăstarea altor regiuni privilegiate.

Combinând analiza empirică a Văii Topologului cu perspectiva globală asupra fenomenului, studiul relevă un tipar disfuncțional în care interesele economice intră în conflict cu atașamentul și grija față de loc, infrastructura riscând să erodeze astfel tocmai fundamentele locuirii.

Dimensiunea limitată a acestui articol nu permite o aprofundare detaliată a problematicii, având mai degrabă rolul de a semnaliza disfuncționalitățile modelului economic actual din perspectiva locuirii și de a atrage atenția asupra cazului Văii Topologului. De asemenea, studiul indică necesitatea unei abordări interdisciplinare, în care antropologia culturală, sociologia, geografia și ecologia pot contribui la o înțelegere mai nuanțată a fenomenului analizat precum și a formelor de locuire specifice zonei.

way for inhabitants to relate to their lived space. As an aggravating factor, a significant number of local landmarks with cultural and identity value are directly affected by the highway's construction sites.

Thirdly, the issue of equity is addressed, considering that territories like the Topolog Valley yield their resources and compromise their structure and identity for the benefit of an anonymous community, disconnected from these places, without a long-term compensation to balance the exchange. Moreover, they risk becoming disjointed, contaminated, or impoverished in the process of exploitation. This issue is explored in the theory of hydrosocial spaces (Boelens et al., 2016; Hommes & Boelens, 2017; Hommes et al., 2020; Hommes et al., 2022) concerning water management, as well as in Plumwood's (2008) ecological perspective, both pointing out to the unequal distribution of efforts, benefits, and power in the exploitation of resources necessary to sustain contemporary ways of life. Additionally, Plumwood (2008) highlights the need to recognize the contribution of these territories to the well-being of more privileged regions.

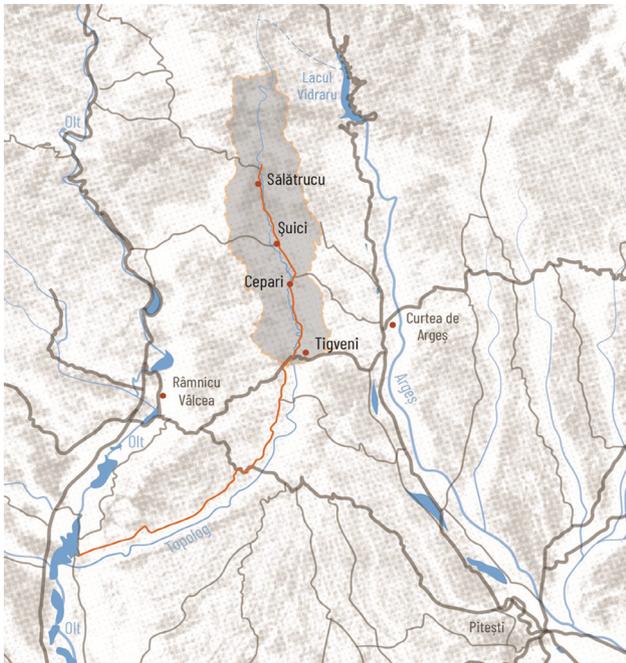
By combining an empirical analysis of the Topolog Valley with a global perspective on the phenomenon, the study reveals a dysfunctional pattern in which economic interests come into conflict with attachment to and care for place, with infrastructure threatening to erode the very foundations of dwelling.

The limited scope of this article does not allow for an in-depth exploration of the issue, serving rather to highlight the dysfunctions of the current economic model from the perspective of dwelling and to draw attention to the case of the Topolog Valley. The study also points to the need for an interdisciplinary approach, where cultural anthropology, sociology, geography, and ecology can contribute to a more nuanced understanding of both the phenomenon under analysis and the specific dwelling forms of the region.

Fiind în plin proces de construire a autostrăzii, evoluția locului după finalizarea proiectului poate fi doar anticipată, studiul fiind limitat la observațiile surprinse în acest stadiu incipient. Totuși, avantajul de a fi documentat situația anterioară și de a urmări aceste transformări în timp real conferă studiului valoarea de mărturie a schimbărilor în desfășurare.

Geografie și limite naturale

Valea Topologului este situată în partea de nord-vest a județului Argeș din România, într-o serie de văi paralele orientate pe direcția nord-sud, Muscelele Argeșului (Fig. 1). Râul omonim izvorăște de lângă vârful Negoiu și curge spre sud până la localitatea Tigveni, apoi cotește lin către vest pentru a se vărsa în râul Olt. Studiul se concentrează pe segmentul nordic al văii, care include patru comune: Sălătrucu, Șuici, Cepari și Tigveni.

As the highway is still under construction, the evolution of the place after the project's completion can only be anticipated, and the study is thus limited to observations captured at this early stage. However, the advantage of having documented the prior state and of tracking these transformations in real time gives the study the value of a testimony to ongoing change.

Geography and Natural Boundaries

Topolog Valley is located in the north-western part of Argeș County in Romania, within a series of parallel valleys that run from north to south, known as Muscelele Argeșului (Fig. 1). The eponymous river springs near the Negoiu mountain peak and flows southward up to Tigveni Village, then westward into Olt River. The study focuses on the northern segment of the valley, which includes four communes: Sălătrucu, Șuici, Cepari and Tigveni.

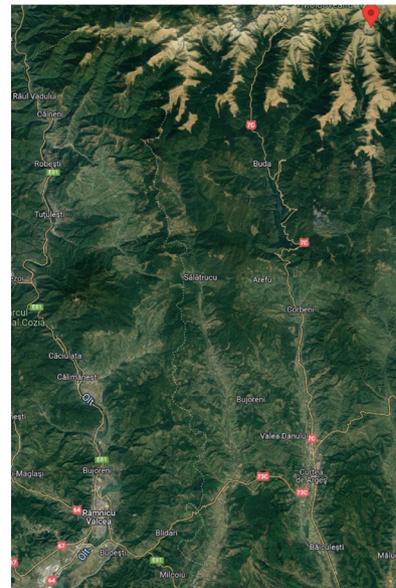

Fig. 1. Situația geografică a segmentului de vale studiat./ The geographical context of the studied valley segment. Sursa / Source: Budan et al., 2022, p. 11; Google Earth, 2021

Această parte a văii ne suscită interesul cu atât mai mult cu cât ne permite să observăm subtilitatea interacțiunii dintre identitatea locuitorilor și cea a peisajului, datorită caracterului său bine definit, a dimensiunii gestionabile și a lizibilității structurii sale. Configurația naturală a văii și limitele clare permit funcționarea și perceperea acesteia ca o unitate geografică coerentă chiar și de la nivelul ochiului.

Acest segment al văii este relativ îngust, astfel încât dealurile mărginașe către est și vest au o prezență puternică, protectoare. Limita nordică este definită de Munții Frunții (Făgăraș). Limita sudică nu este la fel de fermă, fiind rezultatul interacțiunii dintre geografie, amplasarea așezărilor și infrastructura rutieră. La sud de Tigveni, râul se îndreaptă spre vest, valea și lunca râului se largesc, iar dealurile scad în înălțime, diminuând senzația de a fi într-un loc conținut. Reperele și limitele naturale se estompează în raport cu prezența așezărilor. De asemenea, infrastructura rutieră actuală separă cele două părți ale văii, perturbând continuitatea naturală a mișcării de-a lungul râului prin interpunerea unei fâșii din DN 73C, care trece prin centrul comunei Tigveni. Faptul că segmentul nordic al văii funcționează ca o unitate coerentă este susținut de țesătura interconectată a satelor, continuă de la nord la sud, dar și de legăturile sociale puternice dintre locuitorii din Sălătruc până în Tigveni.

Autonomia acestei unități geografice este întărită de modul în care teritoriul este accesat și parcurs cu mașina. Drumul principal al văii pornește din DN 73C, care leagă Curtea de Argeș de Râmnicu Vâlcea, și urmează râul de la Tigveni până la Sălătrucu, unde asfaltul se termină și un drum de pământ continuă spre Perișani și Valea Oltului. Drumurile secundare de-a lungul Văii Danului și Ianculești asigură legătura cu văile adiacente către est și vest (Argeș și Olt), dar starea de degradare a acestora nu le face o alegere viabilă. Drept rezultat, valea a funcționat ca o zonă

This part of the valley is particularly interesting as it allows us to observe the subtle interplay between the identity of the inhabitants and that of the land, due to its well-defined character, the manageable size and legibility of its structure. The natural configuration of the valley and its clear boundaries allow it to function and to be perceived at eye level as a geographically coherent unit.

This segment of the valley is relatively narrow, thus the bordering hills to the east and west have a strong, protective presence. The northern border is defined by the Frunții Mountains (Făgărași). The southern limit is not as firm, being the result of an interplay between geography, layout of settlements and road infrastructure. South of Tigveni, the river turns westward, the valley and the river meadow widen, and the landscape decreases in height, diminishing the sense of being in a contained place. The natural landmarks, borders, and striations of the territory become weaker and are increasingly overridden by the settlements. Also, the current road infrastructure creates a separation between the two parts of the valley, disrupting the natural continuity of movement along the river by interposing a stretch of the national 73C road that passes through the center of Tigveni Commune. The fact that the northern segment of the valley functions as a cohesive unit is further supported by the interwoven fabric of the villages, continuous from north to south, and also by the strong social ties between inhabitants from Sălătrucu to Tigveni.

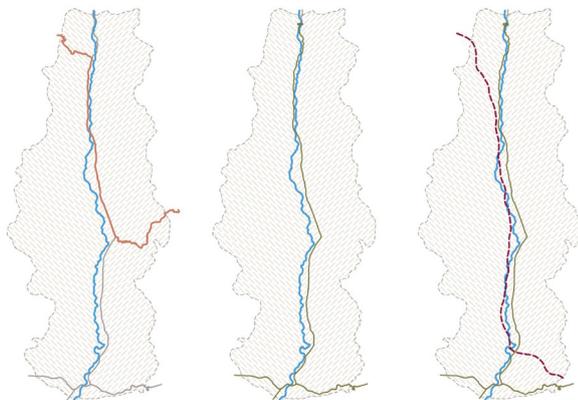
The autonomy of this geographic unit is reinforced by the way the territory is accessed and traversed by car. The main road starts from the 73C national road, which connects Curtea de Argeș and Râmnicu Vâlcea, and runs along the river from Tigveni to Sălătrucu, where the asphalt ends and a dirt road continues towards Perișani and Olt Valley. Secondary roads along Valea Danului and Ianculești provide connections to the neighboring eastern and western valleys (Argeș and Olt), but the poor state of these roads does not make them a viable choice. As a result, the

protejată, dar destul de izolată, oferind atât beneficiile conservării, cât și dezavantaje economice și sociale. O consecință importantă este declinul demografic accelerat. Spre exemplu, Comuna Șuici a înregistrat între 2011 și 2021 o scădere a populației de 20,93% (Populația României, n.d.).

Privind istoria zonei înțelegem, însă, faptul că această izolare este relativ recentă, deoarece valea era cândva traversată de una dintre cele mai importante rute la scară teritorială, asigurând schimburi comerciale, politice și culturale, fiind și principalul drum pentru migrarea sezonieră a turmelor de oi (Fig. 2). Această cale străveche, datând de dinaintea cuceririi Daciei, era cea mai scurtă rută între Curtea de Argeș și Târgoviște și trecătoarea de pe Olt (între Râul Vadului - Turnu Roșu), și lega Țara Românească de Ardeal, ducând mai departe către Europa de Vest. Drumul era cunoscut sub numele de Drumul Loviștei, Drumul Oilor și Drumul Poștei sau, în perioada medievală, Calea Mare (Avram, 2022). Venind din Curtea de Argeș pe Valea Danului, drumul intra pe vale în Cepari, mergea pe Topolog în sus până la Sălătrucu, apoi spre vest către Perișani și se unea cu Valea Oltului în Căineni (Avram, 2022).

valley has functioned as a protected, but rather isolated pocket, offering both preservative benefits and economic and social downsides. One significant consequence is the accelerated demographic decline. For example, the commune of Șuici recorded a population decline of 20.93% between 2011 and 2021 (Populația României, n.d.).

However, if we look back in history, this isolation is quite recent, as the valley used to be traversed by one of the most important routes at a territorial scale, assuring commercial, political and cultural exchanges, also being the main path for sheep herd's seasonal migration (Fig. 2). This ancient path, dating from before the conquest of Dacia, was the shortest route between Curtea de Argeș and Târgoviște, and the gorges on Olt River (between Râul Vadului - Turnu Roșu), connecting Țara Românească to Ardeal and further, to Western Europe. The road was known as Drumul Loviștei (Loviștea Road), *Drumul Oilor* (Sheep Road) and *Drumul Poștei* (Post Road), or, in medieval times *Calea Mare* (The Great Road) [own translation] (Avram, 2022). Coming from Curtea de Argeș on Valea Danului it entered the valley in Cepari, then went along Topolog up to Sălătrucu, shifting westward to Perișani and joining Valea Oltului in Căineni (Avram, 2022).

Comuna Sălătrucu

Comuna Șuici

Comuna Cepari

Comuna Tigveni

Fig. 2. Trei ipostaze ale văii de la stanga la dreapta: cea din trecut, când valea era parcursă de drumul istoric, situația actuală a infundării drumului către capătul nordic și cea anticipată, a străpunerii văii de autostrada Pitești - Sibiu. / Three phases of the valley from left to right: its past, when the valley was traversed by the historic road, its current state, with the road blocked at the northern end, and its anticipated future, with the valley being crossed by the Pitești-Sibiu highway. Sursa / Source: Diagramele aparțin autoarei / Diagrams belong to the author.

Deoarece drumul de-a lungul Văii Oltului a fost modernizat în timpul ocupației habsburgice (1719 – 1722) dar și ulterior (Calotă-Popescu, 2022), fluxul de oameni și mărfuri s-a mutat treptat către valea învecinată, luând cu sine abundența și dinamismul care odinioară animau zona.

Însă în doar câțiva ani (estimativ în 2028), noua autostradă, parte a coridorului 4 pan-european, va traversa valea (ArcGIS, n.d.), rescriind teritoriul și modificându-i din nou dinamica. Spre deosebire de drumul istoric, această arteră se caracterizează prin viteza ridicată a tranzitului și printr-o deconectare accentuată de loc, trăsături specifice unei autostrăzi. Astfel, apare întrebarea despre schimbările pe care această nouă infrastructură de mari dimensiuni le va aduce în modul în care este percepută și locuită valea. Așa cum s-a observat deja, tiparele de mișcare și caracteristicile acestora – intensitate, viteză, scop și grad de conectivitate – influențate de infrastructura rutieră, au capacitatea de a remodela peisajul, reconfigurând valea în raport cu teritoriul mai larg și suprascriind premisele sale geografice. Subiectul de interes îl reprezintă schimbările narativului, așa cum sunt văzute de către localnici, în ceea ce privește orientarea, integrarea și importanța văii în contextul mai larg, așa cum vom detalia mai târziu.

Identitate modelată de apă

La fel ca în orice vale, și aici prezența apei curgătoare este fundamentală, fiind elementul generator. Râul Topolog joacă rolul unei coloane vertebrale pentru întregul teritoriu, o figură centrală care adună de-a lungul cursului său vetrele satelor. Structura fractală a râului care își adună afluenții se reflectă și în structura așezărilor. Brațe ale satelor se dezvoltă de-a lungul pâraurilor și își împletesc identitatea cu cea a apei curgătoare, purtând nume precum: Valea Vălenilor, Valea Podenilor, Valea Unghiului, Valea Bucurii (Budan et al., 2022). Fragmentul de sat, drumul său principal și firul de apă sunt unite toponimic. Prin extindere, identitatea localnicilor rezultă din apartenența lor la una dintre aceste văi adiacente, fapt care devine evident atunci

As the road along Olt Valley was modernized during the Habsburg occupation (1719 - 1722) and thereafter (Calotă-Popescu, 2022), the flow of people and merchandise gradually shifted to the neighboring valley, taking away the abundance and dynamism which once infused the area.

But only a few years from now (roughly in 2028) the new highway, part of the 4th pan-European corridor, will traverse the valley (ArcGIS, n.d.), rewriting the territory and shifting once again its dynamic. The main differences as from the historical road are the rapid pace of the traffic and the disconnection from the land implied by a highway. Thus, the question arises about the shifts that this new large-scale infrastructure will bring to the way the valley is perceived and inhabited. As we have already observed, the patterns of movement and their attributes – intensity, speed, purpose, and connectivity – dependent on road infrastructure, have the power to deeply mold the valley, resettling it in the wider territory and overwriting the geographic premises. What is of interest are the changes of narrative as seen from the locals, regarding the orientation, integration and importance of the valley in the larger scheme of things, as we will detail later on.

Water-informed Identity

As for any valley, also here the presence of the flowing water is fundamental, being the generating element. The Topolog River acts as a spine for the whole territory, a central figure which gathers along its course the hearths of the villages. The fractal structure of the river gathering its tributaries also translates into a similar structure of the settlements. Many branches of the villages develop along streams, and interweave their identity with that of the flowing water, bearing names such as: Valea Vălenilor, Valea Podenilor, Valea Unghiului or Valea Bucurii (Budan et al., 2022). The village fragment, its main road, and the watercourse are toponymically linked. By extension, the identity of the locals derives from belonging to one of

când se prezintă străinilor. Prin urmare, aceste văi mai mici funcționează ca unități geografice primare care pot conferi o identitate bine definită locuitorilor lor.

Poziția geografică centrală a râului Topolog s-a tradus și în funcționarea sa ca element central structurant și coagulant din perspectivă topologică, adunând în jurul său o serie de activități economice, sociale și culturale. Astăzi, forța acestui centru este mult diminuată, însă putem recompune din povestirile fraților Apostol (Budan et al., 2022) o imagine anterioară a râului în care acesta contribuia semnificativ la economia locală, dar și la o anumită efervescentă socială prilejuită de variile activități din preajma apei. Sunt astfel menționate numeroase mori hidraulice în iazurile cărora se scăldau localnicii, trioare de cereale sau mașini de scărmanat lâna, joagăre, un generator de electricitate pentru o locuință privată, mici lacuri ale sătenilor pentru topirea cânepii, aflate între aducțiunile de apă ale morilor și albia râului, precum și locuri pentru albirea și uscarea acesteia. În amonte de Sălătruc buștenii pentru joagăre erau transportați pe râu. Punți pietonale de lemn asigurau continuitatea ulițelor de o parte și de alta a râului.

Dincolo de importanța sa ca resursă locală, cele de mai sus sugerează vitalitatea pe care o genera râul prin gama de oportunități de interacțiune cu apa. Este evident faptul că Topologul a fost o parte esențială a economiei locale, o sursă de abundență și o prezență puternică în conștiința colectivă, având un rol important în rutina zilnică. Atașamentul și recunoștința oamenilor față de acesta erau exprimate prin folclor (Frujină, 1978) sau prin festivaluri populare, precum Nedeea Topologului, care avea loc în Sălătrucu, dar la care participau locuitori din întreaga vale (S. Olteanu, comunicare personală, 8 ianuarie 2025). Așadar, la acel moment, era potențată această capacitate a râului de a aduna comunitatea în jurul său și de a acționa ca un fir unificator între așezările de pe vale.

these adjacent valleys, a fact that becomes evident when they introduce themselves to outsiders. Therefore, these smaller valleys function as primary geographical units that can provide a well-defined identity to their inhabitants.

The central geographical position of the Topolog River also translated into its role as a central structuring and coalescing element from a topological perspective, bringing together a series of economic, social, and cultural activities around it. Today, the strength of this center is much diminished, but we can reconstruct from the stories of the Apostol brothers (Budan et al., 2022) a previous image of the river in which it contributed significantly to the local economy, as well as to a certain social vibrancy brought about by the various activities around the water. Thus, numerous hydraulic mills are mentioned, in the ponds of which the locals bathed, grain thrashers, or machines for carding wool, waterwheels, an electricity generator for a private household, small lakes located between the mills' water intake pipes and the riverbed, used by villagers for melting hemp, as well as places for bleaching and drying it. Upstream of Sălătruc, logs for waterwheels were transported on the river. Wooden pedestrian bridges ensured the continuity of the streets on either side of the river.

Beyond the importance of the river as a local resource, the above highlights the vitality it generated through the range of activities and opportunities to interact with the water. Clearly, the Topolog River was an essential part of the local economy, a source of abundance and a strong presence in the collective consciousness, playing an important role in the daily routine. The attachment and gratitude of people was clearly expressed through folklore (Frujină, 1978) or folk festivals such as the Nedeea Topologului, which took place in Sălătrucu, but was attended by locals from the entire valley (S. Olteanu, personal communication, January 8, 2025). Thus, at that time, the river's capacity to gather the community around it and act as a unifying thread between the settlements along the valley was enhanced.

Topolog cu apă lină,
Limpede și cristalină
Tu de unde izvorăști
Toată calea o servești.
De la Frunți pân' la Cocoru,
Tu adăpi întreg poporu',
Cu-apă rece de izvor,
De sub munți, de sub pridvor.
Sălătrucu cu Vălenii
Șuici, Cepari și Rudenii,
Au prin tine irigații,
Mori și stâlpi cu constelații.
Din Tigveni la Bărsăști,
Altceva ai să găsești:
Instalații cu turbină
Dătătoare de lumină.
Ciofângenii și Poenarii,
Oameni mulți sunt grădinarii,
Vara când căldurile

Le zvântă grădinile,
Ei din tine le adapă
Și le ia din nou la sapă,
De se fac bucatele
Cum nu mai sunt altele.
Topolog, vale plăcută,
Cu pomi buni și lume multă,
Pentru noi tu ești cu sporul
Ce menții-ntreg poporul.
Pentru plante tu ești viața
Ce menții toată verdeața.
Valea ta cu mulți nămeți
E cântată de poeți:
Pe șoseaua din Cepari
Cântată de cărturari.
Și Ciuleandra din Bălcești
Jucată la Murărești.
Cel ce vine-n calea ta
Nu se-ndură-a mai pleca.

Autor necunoscut, / Unknown author,
(Frujină, 1978, pp. 38-39)

Râul care dispare

Printr-o serie de evenimente naturale, schimbări politice și legislative, precum și prin proiecte hidroenergetice naționale, în decursul câtorva decenii, râul Topolog a pierdut treptat o parte din vitalitatea și capacitatea sa de a funcționa ca un motor al economiei locale, iar prezența sa, cândva venerată, s-a estompat treptat pentru comunitate.

În 1898, a fost adoptată prima lege care revendica toate cursurile de apă principale și o parte din Marea Neagră ca fiind domeniu public (Rucăreanu, 2004). Aceasta viza în special navigația, fără a detalia alte aspecte economice. În 1924, după Marea Unire, a fost adoptată Legea regimului apelor (Legea nr. 137, 1924) care reglementa în detaliu problemele legate de apă, stabilind că utilizarea acesteia și orice lucrări care o implicau puteau fi realizate doar pe baza unei autorizații. În aceeași perioadă, tema producerii de energie a căpătat importanță, fiind un mijloc de susținere a modernizării (în special electrificarea) și a dezvoltării economice. Utilizarea apelor curgătoare

The Fading River

Through a series of natural events, political and legislative changes and national hydroelectric projects, within a few decades Topolog River gradually lost part of its vitality and the capacity to function as a motor for the local economy, and its once revered presence gradually dimmed for the community.

In 1898, a first law was passed which claimed all main watercourses and part of the Black Sea as part of the public domain (Rucăreanu, 2004). The main focus was on navigation, without detailing other economic aspects. In 1924, after the Great Union, the Law for the Water Regime (Law no. 137, 1924) was adopted, which regulated in detail water-related issues, establishing that its use and any works involving it could only be carried out based on an authorization. Around the same time the theme of energy production started to also be an important topic as a means to support modernization (especially electrification) and economic development. The usage of flowing waters as a

ca sursă de energie regenerabilă era preferată față de resursele epuizabile, precum combustibilii fosili, pentru a utiliza rațional resursele naturale. Legea includea și un program general pentru producerea și distribuirea energiei electrice în întreaga țară și susținea studiile private sau infrastructura construită pentru a valorifica energia hidroelectrică (Rucăreanu, 2004).

Pe Topolog, mecanismele acționate de apă precum morile, trioarele de grâu și mașinile de dărăcit lână, continuau să fie folosite. Dar în 1941, valea a fost lovită de o inundație devastatoare. Viitura a distrus mai multe mori de apă, poduri și podețe, afectând și luncile (D. Apostol, localnic și descendent al proprietarilor de moară, comunicare personală, iulie 2021).

Din punct de vedere politic, anul 1948 a adus în România o schimbare majoră, marcând trecerea de la o economie capitalistă la una centralizată, prin adoptarea Legii pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi (Legea nr. 119, 1948) care a început procesul de naționalizare a tuturor resurselor naturale care nu erau deja sub controlul statului și a unei mari părți din întreprinderile economice. Din perspectiva acestui studiu, procesul demarat la acel moment și continuat în anii următori a avut două consecințe majore: prima a fost naționalizarea morilor de apă și a altor mecanisme acționate hidraulic iar a doua faptul că legea a deschis drumul pentru proiecte hidrotehnice la scară națională care aveau să reconfigureze principalele cursuri de apă pentru a valorifica puterea lor motrică, a susține irigațiile în agricultură și pentru a asigura furnizarea apei în marile orașe.

Astfel, între 1960 și 1966, printre alte proiecte de acest tip, a fost construit proiectul național de infrastructură energetică pe râul Argeș – Hidrocentrala Vidraru – care a redirecționat o cantitate semnificativă de apă din Râul Topolog (la aproximativ 15 km în amonte de primul sat,

renewable source of energy was preferred to exhaustible ones, such as fossil fuel, in order to rationally use natural resources. The law also included a general program for producing and distributing electrical energy throughout the country, and supported private studies or built infrastructure meant to harness the hydroelectric power (Rucăreanu, 2004).

On Topolog, water driven mechanisms such as mills, grain sorters and wool scouring machines continued to be used. But in 1941 the valley was hit by a devastating flood. The swollen waters of Topolog swept away several watermills, bridges and culverts, also affecting the meadows (D. Apostol, local resident and descendant of mill owners, personal communication, July 2021).

From a political standpoint, the year 1948 marked in Romania a pivotal change, shifting from a capitalist economy to a centralized one, by passing the Law for the Nationalization of Industrial, Banking, Insurance, Mining, and Transport Enterprises (Law no. 119, 1948) which began the nationalization of all natural resources that were not under state control and also of a large segment of the economic enterprises. From the point of view of our study, this process which continued in the following years, had two main consequences: first, the nationalization of the watermills and other water powered mechanisms, and the second, the law paved the way for national scale hydrotechnic projects that would reconfigure the main flows of water in order to harness their motrice power, to sustain irrigations in agriculture and also to provide water supply for big cities.

Thus, between 1960 and 1966, amongst other such projects, was built the national energy infrastructure project on the Argeș River – the Vidraru Hydropower Plant – which redirected a significant amount of water from upstream Topolog (about 15 km north of the first village, Sălătrucu),

Sălătrucu), împreună cu alte râuri precum Vâlsan, Cernat, Doamnei, Valea lui Stan sau Limpedeș (Hidroelectrică, n.d.).

Imediat după confluența cu afluentul său principal, Topologel, râul Topolog este deviat către Cumpănița și apoi în Lacul Vidraru. Deși menținerea unui debit de servitute pentru râu este obligatorie, secțiunile ale albiei aproape uscate în anumite perioade ale anului indică o altă realitate, cu consecințe pentru întregul ecosistem. În interacțiunile cu localnicii, aceștia au semnalat dispariția unei specii de păstrăv cu pete roșii, specifică râului Topolog, pe care o pescuiau cu ani în urmă, reducerea duratei de viață a pomilor fructiferi (pruni și meri) și scăderea notabilă a nivelului apei din fântâni. Observațiile efectuate în teren sunt confirmate de un studiu privind impactul ecologic al lucrărilor hidrotehnice de la Vidraru care subliniază că „se produc transferuri semnificative de apă dintr-un bazin hidrografic în altul”² (Mititelu, 2010, p. 161) (de exemplu, de la râurile Topolog, Doamnei, Vâlsan etc. către Argeș), acesta fiind unul dintre aspectele ecologice negative importante, văile adiacente fiind private de fluxul lor natural de apă. După ce activitățile localnicilor s-au retras din jurul râului și debitul apei a scăzut semnificativ din cauza apei deviate, o a treia serie de intervenții a adus modificări substanțiale ale albiei între Sălătrucu la Cepari. Între 1986 și 2003 au fost construite aici cinci micro-hidrocentrale: MCH Vadu Frumos (1993), MCH Sălătrucu de Sus (1993), MCH Sălătrucu de Jos (2003), MCH Șuici (1986) și MCH Cepari (1988). Aceste intervenții presupun captarea apei prin conducte pe segmente lungi, praguri de beton, baraje și alte elemente ce susțin funcționarea microhidrocentralelor (Fig. 3). În timpul construcției, luncile fertile au fost afectate și, deși sătenilor li s-a promis restaurarea acestora, promisiunile nu au fost respectate de autorități, ceea ce a dus la pierderea de terenuri cultivabile (Budán et al., 2022).

along other rivers such as Vâlsan, Cernat, Doamnei, Valea lui Stan or Limpedeș (Hidroelectrică, n.d.).

Downstream of its confluence with its main tributary, Topologel, the Topolog River is diverted towards Cumpănița and thereafter into Vidraru Lake. Although maintaining an ecological flow rate for the river is required, nearly dried-up riverbed sections during some periods of the year indicate another reality, with consequences for the entire ecosystem. In our interactions with the locals, we were told about the disappearance of a red-spotted trout species, specific to the Topolog River, which villagers used to fish years ago, about the reduced lifespan of fruit trees (plum and apple trees), or about the noticeable decrease in water levels in wells. The observations made on site are confirmed by a study concerning the environmental impact of Vidraru hydrotechnic works, which pointed out that “significant water transfers appear from one basin to the next”² (Mititelu, 2010, p. 161) (e.g. from the rivers Topolog, Doamnei, Vâlsan etc. to Argeș), this being one of the most impactful environmental aspects, depriving the adjacent valleys of their natural flow of water. After the locals’ activities were pushed back from around the riverbanks and the water flow decreased significantly due to the redirected water, a third wave of interventions altered Topolog from Sălătrucu to Cepari. Between 1986 and 2003, five small hydropower plants were built along the river: MCH Vadu Frumos (1993), MCH Sălătrucu de Sus (1993), MCH Sălătrucu de Jos (2003), MCH Șuici (1986), and MCH Cepari (1988). These interventions involve capturing water through pipes over long segments, concrete thresholds, dams, and other elements that support the operation of micro-hydropower plants. (Fig. 3). During construction, fertile meadows were affected, and though villagers were promised their restoration, these promises were not kept by the authorities, causing a loss of cultivated land (Budán et al. 2022).

² Traducerile din această lucrare sunt realizate de autor.
Translations belong to the author.

Fig. 3. Intervenție asupra râului Topolog, Rudeni, comuna Șuici. / Intervention on the Topolog River, Rudeni, Șuici.

Sursa / Source: Arhiva personală, 2024 / Personal archive, 2024.

Între timp, degradarea infrastructurii a contribuit la disfuncționalitatea sa și imaginea dezolantă a râului: praguri de beton și scări pentru migrația peștilor rupte, țevi de beton cu scurgeri, baraje colmatate etc. Printre consecințele acestor intervenții, Vasile Neacșa-Enăchescu (2024) menționează afectarea clarității apei și a stării generale a râului comparativ cu situația anterioară, concluzionând că „apa mîloasă este un semn clar al nesănătății râului” (Neacșa-Enăchescu, 2024, p. 18). Preotul Sorin Olteanu din Sălătrucu de Sus evocă trecutul apropiat al râului prin descrieri expresive, semnalând însă și distrugerea albiei naturale, un peisaj unic care a făcut posibile moduri atipice de prindere a peștilor, o particularitate culturală locală:

(...) noi, dacă ne-am născut pe lângă râul Topolog, întotdeauna râul Topolog a fost foarte important pentru Sălătruc, în primul rând, și bineînțeles, cu siguranță pentru toate comunele așezate de-a

Meanwhile, the decay of the infrastructure has increased dysfunctionality and the desolate image of the river: broken concrete thresholds and fish ladders, leaking concrete pipes, clogged dams. Among the consequences of these interventions, Vasile Neacșa-Enăchescu (2024) mentions also the clarity of water and the general state of the river compared to the previous situation, concluding that „murky water is a clear sign of the river’s poor health” (Neacșa-Enăchescu, 2024, p. 18). Priest Sorin Olteanu from Sălătrucu de Sus described this previous life of the river in vivid stories, also pointing out to the destruction of the natural riverbed, a unique landscape which made possible very specific ways of catching fish, a local cultural particularity:

(...) For us, being born near the Topolog River, the Topolog has always been very important for Sălătruc, first and foremost, and, of course, undoubtedly for all the villages situated along its

lungul lui jos spre Olt. Dar la noi era în primul rând apa pentru animale. La început apa (*era*) pentru oameni, de băut. Fântânile erau puține, dar apa era foarte curată și era bună de băut și pentru noi oamenii.

De asemenea, vara, era locul nostru de îmbăiat. Aveam niște locuri, cum era atunci râul nemodificat, apoi a venit șantierul cu conducta și cu microcentralele ăstea și s-a schimbat foarte mult. Dar până să vină microcentralele și conducta asta, erau niște locuri foarte frumoase, modelate de apă în milioane de ani, care trecea printre niște bolovani uriași, niște stânci. Noi le numeam *jilipuri*. Și aici ne adunam, pentru că erau un fel de baraje naturale în calea peștilor, ei nemaiputând să treacă atât de ușor în urcușul lor spre munte. Și, când încercau să urce pe stâncile acestea, care erau din cauza apei foarte bine lustruite, noi confecționam niște mănunchiuri din crengi, din frunze, și direcționam, mutam râul (o parte din el) și peștii rămâneau pe uscat și îi adunam foarte ușor. Era, mă rog, erau niște vremuri destul de frumoase, destul de interesante, pentru că era o bucurie generală să te duci acasă și să aduci la părinți, la bunici peștii prinși de tine. (S. Olteanu, comunicare personală, 8 ianuarie 2025)

Descrierea de mai sus a Topologului, plină de dinamism, în care privitorul este imersat în mijlocul apei, atrage atenția asupra riscului actual al îndepărtării treptate a punctului de observație, atât fizic cât și afectiv. Râul intră acum într-o altă fază de intervenții radicale: noua autostradă se va suprapune cu cursul apei pe o lungime de 12km, de la Tigveni la Sălătrucu (asemănător cu râul Băiașu, care va fi afectat pe o lungime de 15 km) (ArcGIS, n.d.). Capitolul următor investighează posibilele implicații ale acestui proces din perspectiva analizată.

course down towards the Olt River. But for us, it was primarily the water for the animals. At first, it was water for people, for drinking. Wells were few, but the water was very clean and good for drinking, even for us humans.

Also, during summer, it was our place for bathing. We had some spots, when the river was still unmodified, then came the construction site with the pipeline and these small hydropower plants, and things changed a lot. But before the hydropower plants and this pipeline came, there were some very beautiful places, shaped by the water over millions of years, as it passed between huge boulders and rocks. We called them *jilipuri*. And this is where we would gather, because they acted as natural barriers for the fish, making it harder for them to pass on their way upstream towards the mountains. When they tried to climb over these rocks, which had been polished smooth by the water, we would make bundles out of branches and leaves to redirect part of the river, and the fish would end up stranded on dry land, making them very easy to collect. It was, well, those were some beautiful and quite interesting times because there was a shared joy in going home and bringing the fish you caught yourself to your parents and grandparents. (S. Olteanu, personal communication, January 8, 2025)

The above description of the Topolog, full of dynamism, in which the viewer is immersed in the middle of the water, draws attention to the current risk of the gradual distancing of the observation point, both physically and emotionally. The river is now entering another phase of radical interventions: the new highway will overlap the course of the water for a distance of 12km, from Tigveni to Sălătrucu (similar to the Băiașu river, which will be affected over a length of 15 km) (ArcGIS, n.d.). The next chapter investigates the possible implications of this process from the analyzed perspective.

Găzduirea corpului autostrăzii

Acest proiect de infrastructură la scară mare implică, desigur, beneficii importante și evidente pentru majoritatea localnicilor: fluxul de resurse economice puse în mișcare pe măsură ce zona iese din izolare, facilitarea navetei către orașele învecinate, posibilitatea atenuării declinului demografic sau, aspectul pozitiv cel mai des invocat de către localnici, ușurința membrilor familiei plecați din sat de a reveni acasă în vizită.

Fără a nega îmbunătățirile evidente pentru viața cotidiană a oamenilor de aici și pentru nevoile lor imediate, considerăm necesară chestionarea schimbărilor care se petrec rapid în procesul construirii, dar și cele care, pe termen lung, vor influența devenirea locului.

(Continuând) detașarea de râu

În 2021 a început procesul de expropriere pentru a elibera terenul necesar lucrărilor (Hotărâre Guvernamentală nr. 1024, 2021). Pe lângă o serie de case, păduri, livezi și terenuri agricole, de la Tigveni până la Sălătrucu, majoritatea proprietăților din imediata vecinătate a râului aflate în coridorul de expropriere au fost preluate de către stat cu despăgubiri derizorii. Foștii proprietari au fost somați să elibereze terenurile de bunuri pentru a fi cedate către autorități.

Într-un interval scurt de timp, majoritatea arborilor au fost tăiați (arini, cireși sălbatici, nuci etc.) și, sporadic, grămezi de gunoaiie au început să fie depozitate pe malurile râului. Se pare că obligația localnicilor de a ceda aceste lunci a adus o detașare emoțională sau chiar dorința de a lua toată bogăția locului cu ei. În absența unui adversar palpabil, frustrările s-au revărsat asupra locului, declanșând o retragere a atașamentului și a grijii față de râu.

Hosting the Body of the Highway

This large-scale infrastructure project naturally brings significant and evident benefits for most locals: the influx of economic resources as the area emerges from isolation, easier commuting to nearby cities, the potential mitigation of demographic decline, or, perhaps the most frequently mentioned advantage by residents, the ease with which family members who have moved away can return home for visits.

Without denying the clear improvements to daily life and immediate needs, we find it necessary to question both the rapid changes occurring during construction and those that, in the long run, will shape the future of this place.

(Further) Detaching from the River

In 2021, the expropriation process began to clear the land required for construction (Hotărâre Guvernamentală nr. 1024, 2021). Alongside a number of houses, forests, orchards, and agricultural lands, most properties in the immediate vicinity of the river, from Tigveni to Sălătrucu, located within the expropriation corridor, were taken over by the state with minimal compensation. Former owners were ordered to clear their land of belongings before handing it over to the authorities.

Within a short period, most trees (alders, wild cherry trees, walnut trees, and others) were cut down, while piles of waste began appearing sporadically along the riverbanks. It seems that the obligation to surrender these floodplains came with an emotional detachment or even a desire to take all of the land's richness with them. In the absence of a tangible adversary, frustrations were redirected toward the place itself, triggering a withdrawal of attachment and care for the river.

Identitate deconstruită

În afara pământurilor care mărginesc apa, construcția autostrăzii afectează și alte locuri importante pentru identitatea locală. Nu doar autostrada în sine își face simțită prezența, ci și vastele zone de organizare de șantier, care sunt asociate sistematic cu principalele repere cu semnificație culturală ale văii, înlocuindu-le, izolându-le ori alterându-le ireversibil contextul.

În Sălătrucu, Râpa Dardariei, un reper natural, și Puntea Oii, locul istoric unde se adunau turmele de oi după coborârea din munți, au devenit balastieră și carieră de pietriș exploatată și pentru construcția segmentului anterior al autostrăzii, de la Curtea de Argeș la Tigveni.

În Șuici, organizarea de șantier a fost amplasată lângă Cimitirul Eroului Necunoscut, dedicat soldaților din Primul Război Mondial, unde în fiecare an are loc o ceremonie comemorativă, implicând comunitatea (Fig. 4).

2021

Dismantled Identity

Along these lands bordering the water, the construction of the highway also transforms other places of importance for the local identity. It is not just the highway itself, but also the extensive construction staging areas that seem systematically associated with the main culturally significant sites, replacing or isolating them, or irreversibly altering their context.

In Sălătrucu, Râpa Dardariei (The Ravine of Dardaria), a natural landmark, and Puntea Oii (The Sheep's Bridge), the historical spot where the sheep herds would gather after their descent from the mountains, are now a gravel quarry which is exploited also for the construction of the anterior segment of the highway, from Curtea de Argeș to Tigveni.

In Șuici, an area dedicated to the organization of the construction site was placed next to the Cemetery for the Unknown Hero, dedicated to soldiers from World War One, and where each year a commemorative ceremony takes place, involving the community (Fig. 4).

2024

Fig. 4. Așezarea organizării de șantier lângă Cimitirul Eroilor, Șuici. / Placement of the construction site facilities near the Heroes' Cemetery, Șuici.
Sursa / Source: Google Earth, 2024

Una dintre ultimele serbări tradiționale încă celebrate pe vale se ține în Șuici, în jurul zilei Sfântului Pantelimon (27 iulie). Până anul trecut, târziu avea loc într-un luminiiș de plute aflat lângă Barajul Șuici. Cum autostrada va trece pe deasupra, plutele au fost tăiate iar târziu a fost nevoit să își schimbe locul (Fig. 5). Peste râu de fostul luminiiș se află două dintre cele mai importante monumente arhitecturale ale zonei: vechea Biserică Sfântul Nicolae și Cula Sultănică. Interpunerea autostrăzii între acestea și centrul satului ar putea să le izoleze și mai mult, făcându-le mai greu de integrat și întreținut pe termen lung. În Cepari, acolo unde drumul istoric intra pe vale, se află trunchiul unui stejar secular. Conform legendei, Mihai Viteazu s-ar fi oprit cu trupele sale la umbra acestuia. Partea rămasă din trunchi este protejată de un mic acoperiș. Toți localnicii îl folosesc ca punct de reper. Peste drum, o zonă de organizare de șantier a înlocuit mai multe hectare de livezi, transformând complet peisajul. Livezi mari, parte din identitatea locului, au dispărut și în Tigveni, acolo unde va fi amplasat unul dintre cele două noduri de ieșire ale autostrăzii. Al doilea nod va fi situat în Rudeni, Șuici.

One of the last traditional fairs still being celebrated in the valley is hosted in Șuici around the day of Saint Pantelimon (27th July). Until last year, it used to take place next to the Șuici Dam, in the grove. As the highway will pass above it, the riverside grove was cleared and the fair had to move its location (Fig. 5). Just over the river from the former grove, are two of the most important architectural monuments of the area: the old Saint Nicholas Church and Cula Sultănică. The highway crossing between them and the village center might isolate them further, making it harder to be integrated and maintained in the long run. In Cepari, where the historical road would enter the valley, lays the trunk of an ancient oak. Legend has it that Mihai Viteazu stopped with its troops in the shadow of this oak. The part of the trunk remaining is protected by a small roof. All the locals use it as a landmark. Across from it, an area for the organization of the construction site has displaced several hectares of orchards, completely transforming the land. Large orchards, part of the local identity, also disappeared in Tigveni, where one of the two highway's exit nodes will be located. The second node will be placed in Rudeni, Șuici.

2021

2024

Fig. 5. Defrișarea locului din apropierea Topologului dedicat târgului de Sf. Pantelimon. Șuici, comuna Șuici. / Deforestation of the area near the Topolog River designated for the St. Pantelimon fair. Șuici commune

Sursa / Source: Personal archive, 2021, 2024.

Scara și ritmul vieții

Un aspect valoros al stării anterioare de izolare a văii este păstrarea fondului construit la o scară mică, tipică satului tradițional. Se poate observa încă textura rurală unitară, dimensionată la scara umană, unde gospodăriile se întretes cu grădini și terenuri cultivate. Dezvoltarea rapidă și schimbările socio-culturale de după Revoluția din 1989, în multe alte zone ale țării, a perturbat coerența așezărilor rurale. Aici însă, casele mici și dependențele lor creează o atmosferă atemporală, clădirile mari și cu funcțiuni diferite de locuire fiind mai degrabă excepții. Dar, deoarece organizările de șantier pentru autostradă au ocupat și sistematizat mai multe hectare de teren, compromițându-le reutilizarea pentru scopuri agricole, s-au generat premisele pentru apariția unor astfel de ansambluri de mari dimensiuni după finalizarea construcției. Autostrada în sine va necesita anumite facilități, iar îmbunătățirea conectivității zonei va face posibile noi investiții. Deja, de la începutul anului 2024, singura stație de carburant existentă a fost modernizată și au apărut două spălătorii auto, anterior nefiind niciuna, semnalând o efervescență a viitoarelor afaceri locale. De când Râpa Dardariei a început să fie exploatată pentru balast pentru segmentul anterior al autostrăzii, camioanele încărcate, plătite la transport, gonesc pe vale neglijând cutuma locală de a împărți drumul între pietoni și mașini. Această nouă dinamică agresivă pentru principalul spațiu public al satelor a generat deja frustrare și nemulțumiri în rândul localnicilor și ar putea continua să altereze cadența lentă, specifică locului, pe măsură ce construcția avansează, anunțând un alt ritm al vieții.

O nouă structură topologică

Următoarea secțiune explorează posibilele efecte ale prezenței autostrăzii asupra elementelor fundamentale ordonatoare ale matricei locuirii de pe Valea Topologului: centru, limite, raportarea la alte teritorii.

The Scale and Pace of Life

One valuable aspect of the previously isolated state of the valley is the well-preserved small scale of the built environment. One can still notice the rather traditional, human sized rural fabric, interwoven with green, cultivated gardens and lands. The raging development of many other parts of the country after the Revolution in 1989 disrupted the coherence of rural settlements. Here though, the small houses and their dependencies set an atemporal mood, larger buildings with other functions being rather exceptional. But as the construction staging areas for the highway have leveled several hectares of cultivated land, compromising their reuse for agricultural purposes, it sets up the premises for big scale, more industrial ensembles to emerge when construction will end. The highway itself will need certain facilities, but also the improved connectivity of the area will make possible new investments. Already, since the beginning of 2024 the only existing gas station got modernized and two car washes appeared, where previously there were none, announcing an effervescence of new businesses to come. Since Râpa Dardarii started being exploited for ballast for the anterior segment of the highway, loaded tippers, paid by transport, hurry along the valley, neglecting the local habit of sharing the road for both people and cars. This new dynamic, aggressing the main public space, already brought frustration and anger amongst locals, and it may continue to alter the slow pace as the construction progresses, announcing an altogether new rhythm of life.

A new Topological Structure of Place

The following section explores the possible effects of the highway's presence on the fundamental structuring elements of the dwelling matrix in the Topolog Valley: the center, the boundaries, and the relationship with other territories.

Erodarea centrului

În analiza elementelor care descriu structura locului, Ch. Norberg-Schulz (1980) așează în opoziție peisajul, ca o întindere continuă și variată, și așezările, ca entități închise, profilate ca figuri pe fundalul natural. Astfel, așezarea funcționează ca centru și punct focal pentru împrejurimile sale. Din perspectiva sa, dacă relația figură-fond este compromisă, atât peisajul, cât și așezarea își pierd identitatea.

Însă, cazul Văii Topologului ar putea ilustra o situație diferită, în care relația figură-fond nu se aplică în acest mod. Așa cum am menționat, teritoriul studiat are limite bine definite (munții la nord și dealurile înalte la est și vest), formând un spațiu primitiv și conținător. În schimb, satele nu sunt compacte și ferm delimitate, ci fuzionează între ele, dar și cu peisajul. Acestea formează un continuum interconectat. Nu doar că granițele sunt estompate, dar și centrele lor sunt slab definite. Primăria, magazinul și centrul cultural sunt plasate de-a lungul drumului principal, fără a fi integrate în spații urbane reprezentative. Clădirile constituie puncte de reper, dar nu se coagulează într-un ansamblu relevant urbanistic. Și, deși din punct de vedere social drumul principal poate prelua acest rol de spațiu public (rudimentar) central, din punct de vedere structural și simbolic, râul este adevăratul nucleu al văii.

În această lumină, suprapunerea autostrăzii cu râul pe o distanță atât de mare pare să afecteze nu doar ecosistemul hidrologic, ci tocmai axa centrală structurantă a locului. Alterarea Topologului va remodela structura topologică generală, așa cum sugerează în mod ironic și rezonanța similară a termenilor, transformând în același timp identitatea comună a văii și a așezărilor sale.

În plan vertical, construirea autostrăzii pe piloni va genera un volum care poate domina orice construcție locală, fie ea locuință sau publică. În acest context, monumentele

Eroding the Center

In analyzing the elements which describe the structure of place, Ch. Norberg-Schulz (1980) opposes the landscape as continuous and varied extension, and settlements as enclosed entities, distinguishable as figures on the natural background. Thus, the settlement functions as a center and focus point for its surroundings. From his standpoint, if the figure-ground relationship is compromised, both landscape and settlement lose their identity.

But the case of Topolog Valley might illustrate a different possibility, where the figure-ground relationship does not apply as such. As we have mentioned, the landscape here has well defined boundaries (mountains to the north and high hills to the east and west) forming a hospitable, containing space. By contrast, the villages are neither compact nor strictly defined, but blend together, and also with the landscape. They form an interwoven continuum. Not only are the borders blurred, but they also have weakly defined centers. The town hall, the store, and the cultural center, placed along the main road, without being integrated into representative urban spaces. The buildings serve as landmarks but do not coalesce into a spatially coherent urban ensemble. And though socially the main road may take this role of a (rudimentary) central public space, structurally and symbolically, the river acts as the true core of the valley.

Seen in this light, the highway's overlap with the river over such a significant length seems to affect not only the hydrologic ecosystem, but the very structural central axis of the place. Altering the Topolog will profoundly reshape the overall topological structure, as the ironically similar resonance of the terms suggests, while also transforming the shared identity of the valley and its settlements.

On the vertical axis, the construction of the highway on pillars will generate a volume which can dominate any local building, whether domestic or public. In this context, small

mici ale satului ar putea cădea în irelevanță. Astfel, putem considera autostrada însăși ca un *pseudo-monument* neintenționat sau chiar un *anti-monument*, în sensul că generează locuri excepționale, ieșite din comun, structurând spațiul atât fizic cât și mental, dar și deconstruind spațiile sociale și locurile cu semnificație simbolică (Mihali, 2001).

Estomparea granițelor

Întorcându-ne în planul orizontal al văii, claritatea geometrică a geografiei se traduce, din perspectiva percepției, într-o structură bine definită și o orientare clară a locului. Versanții îngemănați ai dealurilor mărginașe privesc centrul, iar întregul teritoriu în formă de U este orientat către sud, în acord cu curgerea apei.

O serie de toponimii locale indică fața însorită sau cea umbrită a unui deal: Fața Purului, Fața Tăierii, Fața cu Gorunii, Fața Popii sau Dosul Popii, Dosul Albinei, Dosu' al Mare etc. (Neacșa-Enăchescu, 2024). Toponimele oferă o idee despre înălțimea, ritmicitatea și orientarea colinelor laterale, dar și despre importanța soarelui într-o economie dependentă de terenurile fertile, subliniind ordinea intrinsecă a locurilor, așa cum este percepută de către localnici.

Pornind dinspre râu și centrul satului (zonele sale mai dense), către dealurile mărginașe, terenul este modelat de straturi succesive de utilizare, extinzând sfera locuirii: grădini, livezi, pășuni, fânețe și, în final, păduri care acoperă vârfurile dealurilor și marchează marginea văii (Fig. 6). Experiența de a pătrunde treptat în pliurile văii, traversând toate straturile acestei forme largi de locuire, este oglindită fractal în capătul nordic al văii prin adâncimea oferită de zona montană, unde se află stânele satelor. Din perspectiva locuirii, posibilitatea de a alterna între experiența comună a centrului, a întâlnirii cu celălalt, și explorarea solitară a adâncimii, cu multitudinea sa de puncte de observație – adică a oscila între imersiune și detașare – este o nevoie

village monuments may fall into irrelevance. Thus, we can consider the highway itself as an unintentional *pseudo-monument* or even an *anti-monument*, in the sense that it generates exceptional, out of the ordinary places, structuring the space both physically and mentally, but also deconstructing social spaces and places of symbolic significance. (Mihali, 2001)

The Blurring of Boundaries

Going back to the horizontal plane of the valley, the geometric clarity of the overall geography translates into a well-defined structure and orientation of the inhabited land. The mirrored slopes of the bordering hills face the center, and this entire U-shaped territory looks southward, which aligns with the downstream flow of the water.

The toponymy of several places on the bordering hills indicate the sunny face or the back, shadowy side of a hill: Fața Purului, Fața Tăierii, Fața cu Gorunii, Fața Popii or Dosul Popii, Dosul Albinei, Dosu' al Mare etc. (Neacșa-Enăchescu, 2024). The toponyms give some idea of the height, rhythmicity and orientation of the side hills and also of the importance of the sun in an economy dependent on fertile land, and emphasizes the inbuilt order as perceived by the locals.

Starting from the river and the village core (its denser areas) to the bordering hills, the land is shaped by successive layers of use, extending the sphere of habitation: gardens, orchards, pastures, meadows, and finally forests covering the hilltops and marking the valley's edge (Fig. 6). This experience of gradually delving into the folds of the hills, traversing all layers of this wide form of habitation, is mirrored fractally in the northern end of the valley by the depth provided by the mountainous terrain, where the villages' sheepfolds are located. From the perspective of dwelling, the ability to oscillate between the shared experience of the center, of coming together, and the solitary exploration of depth, with its multitude of elevated

fundamentală, adesea negată în formele de locuire densă. Adâncimea teritoriului se traduce în gama bogată de nuanțe ale experienței locuirii.

vantage points – in other words immersion or detachment – is a fundamental need, often denied in dense living arrangements. The depth of the territory translates into the rich nuances of the dwelling experience.

Fig. 6. Priveliște asupra văii dinspre Moșteni, Comuna Șuici / View over the valley from Moșteni, Șuici commune
Sursa/ Source: Personal archive, 2021

Ambele părți ale văii sunt ținute împreună nu doar datorită geografiei, ci și social, prin rutina zilnică a îngrijirii diferitelor terenuri deținute de locuitori. Casa poate fi situată pe o parte a râului, dar livada sau fâneața unei familii poate fi plasată de cealaltă parte, mai sus sau mai jos pe vale, extinzând astfel sentimentul de apartenență și țesând această rețea afectivă între oameni și locuri. Legăturile de rudenie întăresc, de asemenea, atașamentul și sentimentul de unitate (Budan et al., 2022).

Both sides of the valley are held together not only by virtue of geography, but also socially, through the daily routine of caring for the different pieces of land owned by the inhabitants. The house may lay on one side of the river, but the orchard or the hay meadow belonging to a family may be placed on the other side, higher or lower on the valley, thus expanding the feeling of belonging and weaving this affective tapestry between people and places. Kinship ties equally reinforce attachment and the feeling of unity (Budan et al., 2022).

În momentul în care râul, o entitate coezivă, va fi dominat de autostradă, un element intrinsec separator întregul

When the river, a cohesive entity, will be dominated by the highway, an inherently divisive element, the entire

peisaj locuit, ce se extinde dinspre râu, prin toate straturile locuirii, către adâncimea dealurilor împădurite, va suferi o restructurare topografică, fiind necesară redefinirea centrului și implicit a limitelor.

Intrarea și ieșirea autostrăzii din vale prin străpungeri laterale, împreună cu planurile de modernizare a altor drumuri laterale, perturbă aceste zone liniștite, și, mai important, subminează sentimentul esențial al adâncimii locului și al granițelor protectoare. La nivel perceptual, întreaga orientare a văii este schimbată, contrazicând structura sa geografică modelată de curgerea apei. Ca rută principală de acces, autostrada va dicta o nouă ordine, noi ierarhii și va introduce o altă modalitate de a lectura peisajul traversat.

Încorporarea distanței

Autostrada, ca simbol al conexiunii rapide între obiective îndepărtate, depășind scara teritorială și națională, pare deconectată de locurile pe care le traversează, indicând destinațiile îndepărtate. Fiind doar un alt loc anonim înșirat de-a lungul traiectoriei, Valea Topologului ar putea fi infuzată și umbrită de locuri îndepărtate, evocate de prezența autostrăzii. Această interconectare ar putea provoca o pierdere a auto-centrării, afectând capacitatea acestei entități socio-geografice de a-și menține atenția introvertită și de a proteja acel *axis mundi* sacru al comunității. A trăi sub presiunea unei vaste întinderi de teritoriu impusă de infrastructura rutieră, dizolvă structura și ordinea simbolică a propriului spațiu locuit.

Un nou teritoriu hidrosocial

Așa cum am menționat anterior, după anii '60 au fost implementate două proiecte de infrastructură hidroenergetică de mare amploare care implică râul Topolog, iar un al treilea proiect, autostrada ce traversează valea dublând râul, este în curs de construcție. Pentru o

inhabited landscape, extending from the river through all the layers of dwelling to the depth of the wooded hills, will undergo a topographical restructuring, necessitating the redefinition of its center and, implicitly, its boundaries.

The highway's entry and exit into the valley through lateral piercings, along with plans to modernize other lateral connections, disrupt these quiet, secluded areas and, more importantly, undermine the essential sense of depth and protective boundaries. On a perceptual level, the valley's entire orientation is changed, contradicting its natural geographical structure shaped by the flow of water. As the primary access route, the highway will dictate a new order, new hierarchies, and introduce a different way of perceiving the traversed landscape.

Integrating the Distance

The highway, as a symbol of fast connection between distant objectives, exceeding territorial and national scale, seems rather unrelated to the places it traverses, focusing on the far away destinations. In being just another anonymous place strung along the trajectory, Topolog Valley might become infused and overshadowed by the far away places, evoked by the presence of the highway. This enmeshment may be causing a loss of self-centeredness, affecting the ability of this socio-geographic unit to maintain an introverted focus, and to keep safe and sacred the *axis mundi* of the local community. Living under the pressure of an immense expanse of territory imposed by the large-scale road infrastructure dissolves the structure and symbolic order of one's inhabited space.

A new Hydrosocial Territory

As mentioned earlier, since the 1960s, two large-scale hydroelectric infrastructure projects involving the Topolog River have been implemented, with a third, the overlapping highway traversing the Valley, in the process of being built. For a community whose place and identity is deeply

comunitate ale cărei loc și identitate sunt modelate de apă, matricea fundamentală a locuirii este schimbată, modificând relația cu peisajul, tiparele de locuire, structurile și interacțiunile sociale și obiceiurile culturale. Prin infrastructură se definește un nou teritoriu și astfel locuitorii și locuirea sunt transformate implicit.

Pentru a înțelege mai bine acest proces, nu ca un exemplu singular, ci ca un simptom al vremurilor noastre în contextul global, am considerat ca fiind semnificativ conceptul de teritoriu hidrosocial, un termen apărut în domeniul geografiei politice și definit ca:

(...) imaginarul contestat și materializarea socio-environmentală ale unei rețele multi-scalare delimitată spațial, în care oamenii, fluxurile de apă, relațiile ecologice, infrastructura hidraulică, mijloacele financiare, aranjamentele legale-administrative și instituțiile și practicile culturale sunt definite interactiv, aliniate și mobilizate prin sisteme de convingeri epistemologice, ierarhii politice și discursuri naturalizatoare. (Boelens et al., 2016, p. 2)

Hommes et al. (2022) înțeleg teritoriul ca fiind „un «asamblaj socio-tehnic» heterogen” (p. 2) într-un anumit spațiu geografic și consideră că infrastructura este un agent activ în definirea acestuia, având puterea de a remodela mediul și de a transforma relațiile sociale și politice din jurul său.

Astfel, termenul de teritoriu hidrosocial se referă la spații socio-teritoriale modelate de interacțiunile dintre apă, infrastructură, societate și putere. În această lumină, apa nu este privită doar ca o resursă naturală, ci ca un element esențial în dinamica puterii, culturii, economiei și identității. Acesta subliniază ideea unei rețele hibride construite social și fizic, în care apa este controlată, distribuită și folosită. În situația noastră, putem extinde discuția pentru a include și noua autostradă, deoarece

shaped by water, the fundamental matrix of dwelling is being altered, changing the relationship with the land, the patterns of habitation, social structures and interactions and cultural habits. Through infrastructure a new territory is defined and thus, dwellers and dwelling are transformed implicitly.

To better understand this process, not as a singular example, but as symptomatic for our day and age in the global context, we have found significant the concept of hydrosocial territory, a term coined in the field of political geography and defined as:

(...)the contested imaginary and socio-environmental materialization of a spatially bound multi-scalar network in which humans, water flows, ecological relations, hydraulic infrastructure, financial means, legal-administrative arrangements and cultural institutions and practices are interactively defined, aligned and mobilized through epistemological belief systems, political hierarchies and naturalizing discourses. (Boelens et al., 2016, p. 2).

Hommes et al. (2022) understand territory as „a heterogeneous «socio-technical assemblage»” (p. 2) in a certain geographical space, and consider that infrastructure is an active agent in defining it, as it has the power to reshape the environment and to transform social and political relationships around it.

Thus, the term hydrosocial territory refers to socio-territorial spaces shaped by the interactions between water, infrastructure, society, and power. In this light, water is not viewed merely as a natural resource but as an essential element in dynamics of power, culture, economy, and identity. It highlights the idea of a hybrid network socially and physically constructed, where water is controlled, distributed and used. In our situation we can extend the discussion to also include the new highway, as it radically

și aceasta remodelează radical albia râului, alterându-i și mai mult starea naturală și făcându-l mai puțin accesibil comunității.

Ce poate fi evidențiat din acest cadru teoretic oferit de Boelens et al. (2016), Hommes & Boelens (2017) și Hommes et al. (2022) sunt următoarele aspecte:

- _există întotdeauna o narațiune de fundal care duce la un anumit model și materializare a infrastructurii și teritoriului;
- _mai multe teritorii se pot suprapune;
- _procesul de teritorializare implică acte de putere capabile să schimbe ierarhiile și să redistribuie resursele;
- _există o diferență de statut între rural și urban, cel din urmă fiind privilegiat și prioritizat în raport cu resursele;
- _modelul curent de gestionare a resurselor și infrastructura aferentă conduc către o distribuție inegală a eforturilor și beneficiilor și au un impact profund asupra identităților și subiectivității.

Toate aceste proiecte la scară mare împărtășesc un fundament ideologic comun, apărut parțial din nevoia statelor naționale nou formate de a-și consolida teritoriul și puterea. În același timp, ele încorporează paradigma modernă care privește știința și tehnologia ca instrumente omnipotente pentru controlul și exploatarea naturii în numele progresului (economic) perpetuu (Hommes et al., 2022). Geografia văzută în acest mod este o hartă a resurselor strategice menite să fie valorificate pentru o dezvoltare antropică accelerată. La nivelul comunității, aspirația de a fi modern, de a nu rămâne în urmă, este ceea ce motivează comunitățile să accepte de bunăvoie redistribuirea resurselor și reconfigurarea teritoriilor lor.

În cazul specific al Văii Topologului, putem identifica mai multe teritorii descrise de infrastructură, care împărtășesc un nucleu comun. În primul rând, avem unitatea geografică,

reshapes the body of the river, further altering its natural state and rendering it less accessible to the community.

What can be highlighted from this theoretical frame offered by Boelens et al. (2016), Hommes & Boelens (2017) and Hommes et al. (2022) are the following aspects:

- _there is always an underlying narrative which leads to a certain model and materialization of infrastructure and territory;
- _more territories can overlap;
- _the process of territorialization involves acts of power able to shift hierarchies and redistribute resources;
- _there is a status difference between rural and urban areas, with the latter being privileged and prioritized in terms of resources;
- _ the current model of resource management and the related infrastructure lead to an uneven distribution of burdens and benefits;
- _and have a deep impact on identities and subjectivities.

All these large-scale projects share a common ideological foundation, arising partly from the newly formed national states' need to consolidate their territory and power. At the same time, they embody the modern paradigm that views science and technology as omnipotent tools for controlling and exploiting nature in the name of perpetual (economic) progress (Hommes et al., 2022). Geography seen this way, is a map of strategic resources meant to be harnessed for an accelerated anthropic development. At the grassroot level, the aspiration to be modern, of not being left behind, is what motivates communities to willingly accept the redistribution of their resources and the reconfiguration of their territories.

For the specific case of the Topolog Valley we can identify several territories shaped by infrastructure, sharing a common ground. First, there is the geographical unit, as

o entitate auto-centrată. Pe măsură ce apa a început să fie transferată către Valea Argeşului pentru centrala hidroelectrică Vidraru, Topolog a devenit parte a reţelei de râuri care susţin acest proiect. În mod similar, prin găzduirea autostrăzii, valea va face parte din al patrulea coridor pan-european. Fiecare teritoriu suprapus vine cu propria materialitate şi propriile influenţe şi dinamici de putere.

Este important de subliniat faptul că, odată cu dezvoltarea acestor infrastructuri, centrul puterii este treptat dislocat din vale, deplasându-se tot mai departe. Acest lucru plasează valea într-un rol periferic în procesul de luare a deciziilor şi utilizare a resurselor. De exemplu, cantitatea de apă derivată către Vidraru este controlată în principal de tehnicieni, care decid pe baza cerinţelor proceselor tehnologice ale centralei hidroelectrice, nu în funcţie de nevoile reale ale Văii Topolog. De asemenea, apa derivată contribuie la susţinerea alimentării oraşelor Curtea de Argeş, Piteşti şi Bucureşti. În mod similar, construcţia şi utilizarea autostrăzii sunt în afara controlului autorităţilor locale, iar această situaţie perturbă semnificativ relaţia delicată natură - sate. Astfel, un loc abundent şi centrat devine un mijloc prin care alte locuri îşi împlinesc nevoile. Aceasta evidenţiază distribuţia inegală a eforturilor şi beneficiilor pe care aceste proiecte de infrastructură le implică adesea.

În cazul nostru, precum în multe alte locuri din lume, resursele luate sunt rareori compensate într-un mod echitabil. Aşa cum ilustrează arhitecta şi cercetătoarea Meike Schalk (2024) în cazul eforturilor de restaurare a râului Vindelälven din Suedia, în timp ce apa râului este reţinută de un baraj pentru o centrală hidroelectrică, comunitatea locală se află într-o stare de sărăcie, fiind incapabilă să plătească facturile pentru iluminatul public, pierzând în acelaşi timp o cascadă spectaculoasă, importantă atracţie turistică. Situaţia este asemănătoare şi pentru Valea Topologului. Oferirea unei părţi importante din resursa de apă nu a fost (şi nu s-a intenţionat a fi)

a centered entity. As the water began being transferred to Argeş Valley for the Vidraru power plant, Topolog became part of the wider network of rivers supporting this specific project. Similarly, by accommodating the highway, the valley will be part of the fourth pan-european corridor. Each overlapping territory comes with its own materiality, influences and dynamics of power.

What is important to underline is that with the development of these infrastructures, the center of power is gradually displaced from the valley, shifting further and further away. This relegates the valley to a peripheral role in decision-making and resource utilization. For instance, the amount of water diverted to Vidraru is primarily controlled by technicians, which decide mainly based on the requirements of the power plant's technological processes, rather than the actual needs of Topolog Valley. The diverted water also supports the water needs for Curtea de Argeş, Piteşti and Bucureşti. Similarly, the construction and use of the highway is outside the control of local authorities, which profoundly disturbs the delicate nature-villages construct. Thus a self-sufficient and centered place becomes a means to an end for other areas to meet their needs. This highlights the uneven distribution of burdens and benefits these projects of infrastructure often imply.

In our case, as in many others around the globe, what is being taken away is rarely compensated for in a fair manner. As architect and researcher Meike Schalk (2024) pointed out about the efforts of restoring Vindelälven River in Sweden, while the water was retained by a dam for a power plant, the local community remained in an impoverished state, unable to pay the bills for public illumination, losing at the same time a spectacular waterfall which was an important tourist attraction. The same is true for Topolog Valley. Giving away much of the water resource was not (ever intended to be) compensated for in an equitable manner. This inequity alone can erode the local identity as

compensată într-un mod echitabil. Această inechitate poate eroda identitatea locală ca loc de valoare, indicând faptul că acele locuri deservite sunt superioare într-un anumit fel și mai demne de aceste resurse și privilegii.

În literatura privind ecologia apei, apare tema recurentă a credinței adânc înrădăcinate că urbanul este superior ruralului, și astfel, acesta din urmă trebuie să-și ofere resursele pentru a permite dezvoltarea urbanului (Hommes & Boelens, 2017; Hommes et al., 2020; Sante, 2020). Cazul nostru nu este diferit, întrucât aceste decizii privind modul de utilizare a resurselor par a fi luate în principal din perspectiva capitalei sau a marilor orașe, fără o preocupare reală pentru ceea ce rămâne în urmă pentru comunitățile rurale, atât din punct de vedere social cât și ecologic.

Distribuția beneficiilor s-a mutat dinspre accesul democratic la apă pentru localnici (apă potabilă, apă pentru animale și agricultură, pescuit, topirea cânepii sau utilizarea puterii motrice, organizarea ceremoniilor religioase sau a altor sărbători) către o distanțare fizică și afectivă de râu și o pierdere a numeroase beneficii în favoarea unei alte comunități mai mari. După cum subliniază Boelens et al. (2016), schimbarea este de la un teritoriu bazat pe apă, la unul guvernamental, în care localnicii sunt neputincioși și privați de o serie de drepturi.

Este important de punctat faptul că astfel de mecanisme întrerup relația directă dintre abundența resurselor naturale ale unui loc și bogăția oamenilor săi. Topolog, odată o vale natural bogată, acum depinde în mare parte de orașele învecinate.

Dacă extindem conceptul pentru a include aspecte ale locuirii în jurul apei, în cazul Văii Topologului avem două spații hidrosociale foarte diferite. Primul, cel tradițional, însemna că activitățile economice și beneficiile aduse de apa curgătoare erau împletite armonios cu experiențele semnificative de zi cu zi ale locuirii în jurul râului (îmbăiere,

a place of worth, pointing out that those served places are superior in some way and more deserving of the resources and privileges.

In the literature concerning the ecology of water, there is the recurrent theme of the ingrained belief that urban is superior to rural, and thus the latter must offer its resources in order to allow the urban to develop (Hommes & Boelens, 2017; Hommes et al., 2020; Sante, 2020). Our case is no different, as these decisions on how to make use of resources seem to be made mainly from the point of view of the capital or the big cities, with little or no concern for what is left behind for the rural communities, both socially and ecologically.

The distribution of benefits shifted from a democratic access to water for the locals (drinking water, water for animals and agriculture, fishing, melting hemp or using the motor power, organizing religious ceremonies or other celebrations) to a physical and affective distancing from the river and a loss of its many benefits in favor of a different, larger, community. As Boelens et al. (2016) points out, the shift is from a grass root water-based territory, to a government driven one, in which locals are powerless and deprived of their rights.

What is important to highlight is that such mechanisms sever the direct link between the abundance of natural resources of a place and the wealth of its people. Topolog, once a naturally wealthy valley, now largely depends on the neighboring cities.

If we extend the concept to include aspects of habitation around water, for Topolog Valley we look at two very different hydrosocial spaces. The traditional one meant that the economic activities and benefits brought by the free-flowing water were harmoniously interwoven with meaningful everyday experiences of dwelling around it

spălarea hainelor, pescuit, cultivarea luncilor etc.) și nu alterau caracterul bucolic sau simbolismul asociate acestuia. Astfel, era oferit contextul propice apariției sentimentelor de atașament și recunoștință. Al doilea model, derivat dintr-o viziune modernă asupra progresului tehnologic, din considerente economice izolează și transformă râul într-un mod invaziv și neregenerativ, îi reduce vitalitatea și frumusețea naturală, făcând apropierea și interacțiunea indezirabile. În acest model, beneficiile economice nu mai sunt percepute ca fiind legate de sursa care le generează. Afecțiunea sau recunoștința nu mai sunt prezente, deoarece privilegiile obținute sunt, într-o anumită măsură, abstracte și considerate ca fiind de la sine înțelese de către beneficiarii lor. Prin comparație, noul teritoriu hidrosocial pare sărăcit, limitând gama de interacțiuni posibile cu râul Topolog și reducându-l la o simplă resursă sau un canal de apă. În timp ce primul model era sociocentric, generând un spațiu semnificativ din punct de vedere social (Fig. 7), al doilea, în momentul în care autostrada va eclipsa râul, poate deveni sociofug.

(bathing, washing clothes, fishing, cultivating the meadow etc.) and were not altering the beauty or the symbolism associated to the river. Thus, it was able to generate a sense of attachment and gratitude. The second model, rooted in a modern worldview of technological progress, secludes and transforms the river mainly for economic purposes in an invasive, non-regenerative way. It decreases the river's vitality and natural beauty, making it undesirable to get close or interact with it. In this model, the economic benefits are less tied to the source that generates them. Affection or gratitude are no longer present, as the privileges earned are somewhat abstract and taken for granted by their beneficiaries. In comparison, the new hydrosocial territory feels impoverished, dimming this whole dimension of life involving Topolog, reducing it to a mere resource or water canal. While the first model was sociocentric, generating a socially meaningful space (Fig. 7), the second, as the highway will overshadow the river, may become sociofugal.

Fig. 7. Loc de scăldat amenajat de săteni prin excavarea albiei. Șuici, Comuna Șuici. / Swimming spot created by villagers through riverbed excavation. Șuici, Commune. Sursa / Source: Personal archive, 2024

Comparând cele două modele, apare o întrebare firească: dacă rolul infrastructurii este acela de a asigura progresul și bunăstarea, cum se traduce acest progres în termeni de locuire, în mod special în relația locuitorului cu teritoriul mai larg în care trăiește? Îmbunătățește aceasta experiența de a face parte din acest loc specific? Dacă răspunsul este negativ, cum adesea se întâmplă să fie, cum poate fi regândită infrastructura pentru a corecta acest deficit important? În loc de a accepta pasiv modelul curent contractat, atomizat, centrat pe casă și confort, obținut cu prețul epuizării peisajului, ar trebui să redefinim standardul pornind de la nevoia fundamentală de a locui pe deplin un teritoriu, dincolo de limitele înguste ale propriei locuințe, având șansa explorării sale cotidiene în moduri semnificative: experiențial, social sau cultural. Încotro?

Încotro?

În articolul său revelator, Val Plumwood (2008) recunoaște rețeaua complexă de locuri care susțin viața modernă, adesea îndepărtate și neglijate, dar care contribuie la bogăția și stilul nostru de viață în feluri pe care oțitem să le cunoaștem. În cadrul acestei rețele globale, Plumwood distinge între locurile *nordice*, cele ale căror integritate, frumusețe și caracter sunt protejate, însă în detrimentul locurilor *sudice*, care sunt sacrificate prin diferite forme de exploatare. Autoarea se referă la acest al doilea grup drept *shadow places*, degradate progresiv și desconsiderate ulterior pentru starea lor precară. Înțelegând interdependența celor două categorii, Plumwood susține că orice discurs despre sensul locului, în special în tradiția heideggeriană, trebuie să confrunte interconectarea tuturor locurilor și să recunoască rolul fundamental sacrificial al acestor *shadow places*.

Din păcate, Valea Topologului, fără o planificare atentă, ar putea deveni în timp un astfel de loc, ale cărui contribuții valoroase nu pot fi înțelese cu adevărat de către cei care beneficiază de ele. Pentru că, așa cum subliniază Plumwood

By comparing the two models, a natural question arises: if all infrastructure is designed to ensure progress and wellbeing, how does this progress translate in terms of dwelling, particularly in the relationship of the inhabitant with the broader territory they inhabit? Does it enhance the experience of being part of this specific land? If the answer is negative, as it often tends to be, how can infrastructure be rethought to correct this significant deficit? Instead of passively accepting the current model, which is contracted, atomized, and centered on the house and comfort, achieved at the cost of depleting the landscape, we should redefine the standard starting from the fundamental need to fully inhabit a territory, beyond the narrow limits of one's own dwelling, with the opportunity for daily exploration in meaningful ways: experientially, socially, or culturally.

Where to?

In her eye-opening article, Val Plumwood (2008) acknowledges the intricate network of places that sustain modern life, often times involving far away, overlooked sites that contribute to our wealth and lifestyle in ways we seldom recognize. Within this global web Plumwood distinguishes between *north* places - the pristine ones, whose integrity, beauty and character are preserved, but at the expense of the *south* places, which are sacrificed through various forms of exploitation. She refers to this second group as *shadow places*, gradually degraded and disregarded later for their poor condition. Understanding the two categories as being entangled, Plumwood argues that any discourse on the sense of place, especially in the Heideggerian tradition, must confront the interconnectedness of all places and recognize the fundamental sacrificial role of these *shadow places*.

Unfortunately, Topolog Valley, without careful planning, might slowly turn into such a shadow place, whose pricey contributions cannot even be well understood by those benefiting from them. Because, as Plumwood

(2008), cultura noastră „devine tot mai mult deconectată de condițiile materiale (inclusiv condițiile ecologice) care susțin sau permit viețile noastre” („Dematerialisation and Place”, par. 1). Autoarea numește acest proces *dematerializare* și subliniază că acesta duce la „exigențe epuizante și nerealiste” („Dematerialisation and Place”, par. 1), ne deconectează de consecințele ecologice și ne oferă „iluzia independenței față de natură și a irelevanței naturii” („Dematerialisation and Place”, par. 3). Cercetătoarea identifică sursa derapajului în diviziunea fundamentală din cultura vestică dintre minte și corp, rațiune și emoție, respect și utilizare etc., ceea ce se traduce într-o disociere a locului afectiv, cu toate straturile sale complexe, de locul economic.

Ca o posibilă cale de ieșire autoarea sugerează „că trebuie să dezvoltăm forme de viață și producție în care pământul economiei (producția, consumul și furnizarea serviciilor) și pământul atașamentului, incluzând îngrijirea și responsabilitatea, să fie unul și același” (Plumwood, 2008, „Reworking Bioregionalism”, par. 2).

În multe privințe, modul tradițional de viață în preajma Topologului ilustra un echilibru ideal între a trăi în armonie cu pământul și a susține o comunitate. Ce lipsește pentru ca modelul să fie viabil și astăzi, sunt standardele contemporane de trai. Reflectând asupra acestui mod de viață (care acum dispăre), este posibilă imaginarea unui model retro-futurist care să reconcilieze nevoia noastră de o anumită bunăstare și confort cu grija față de pământ și cu o nouă expansiune conștientă a locuirii în împrejurimile naturale. În acest model ideal, progresul economic și tehnologic ar slui pentru amplificarea experienței de a trăi într-un peisaj natural, demonstrând că nu este necesară o alegere mutual exclusivă între conservare și progres.

Dar ritmul alert al schimbărilor care se petrec pe vale și violența implantului infrastructurii ne plasează însă într-un plan al realității cu mult diferit de aceasta alternativă ideală (Fig. 8). Astfel, în termeni pragmatici, pentru cazul

(2008) highlights, our culture is “becoming more and more out of touch with the material conditions (including ecological conditions) that support or enable our lives” (“Dematerialisation and Place”, par.1). She terms this process *dematerialization*, noting that it leads to “exhausting and unrealistic demands” (“Dematerialisation and Place”, par.1), it disconnects us from ecological consequences, and fosters the “illusion of our independence of nature and of the irrelevance of nature” (“Dematerialisation and Place”, par. 3). She tracks this process back to a fundamental split contained in Western culture between mind and body, reason and emotion, respect and use etc., which translates into a dissociation of the affective place, with all its complex layers, from the economic place.

As a possible way out, the author suggests “that we need to develop forms of life and production where the land of the economy (production, consumption, and service provision) and the land of attachment, including care and responsibility, are one and the same” (Plumwood, 2008, “Reworking Bioregionalism”, par. 2).

In many ways, the traditional way of life around Topolog depicted an ideal balance between living in harmony with the land and sustaining a community. What is missing, of course, for the model to be viable today, are the contemporary standards of living. Reflecting on this (now fading) way of life, perhaps a retro-futuristic model could emerge, one that reconciles our desire for a certain wealth and comfort with a deep care for the land and a conscious re-expansion of dwelling into its natural surroundings. In this ideal model, economic and technological progress would serve to enhance our experiences of living within a natural landscape, proving that progress and preservation need not be mutually exclusive.

However, the fast-paced transformations in the valley and the violent imprint of infrastructure implantations place us in a reality far different from this ideal alternative (Fig. 8). Pragmatically speaking, for the specific case of the Topolog

specific al Văii Topologului, următorul pas este integrarea infrastructurii și adaptarea la noua configurație teritorială cât mai eficient posibil, speculând beneficiile și încercând diminuarea impactului negativ. Din păcate, nu există strategii oficiale care să ghideze acest proces dificil. Astfel, doar acțiuni bine direcționate, inițiate la firul ierbii, pot ghida conștient valea spre un viitor dezirabil.

Așa cum afirmă Christian Norberg-Schultz (1980): „*stabilitas loci* este o condiție necesară pentru viața umană” (p. 18) și când apar astfel de momente destabilizatoare, ele nu trebuie tratate cu ușurință. În studiul nostru, am identificat trei mari zone de schimbare, sau surse de vulnerabilitate, care trebuie contracarate prin acțiuni pozitive:

_slăbirea ordinii și orientării teritoriului locuit, afectată în mod special de dublarea râului, element central natural, cu infrastructura autostrăzii. Există, așadar, o urgență în a crea un nou centru simbolic și social bine definit, capabil să servească întreaga vale, fără a o fragmenta sau a crea ierarhii. De asemenea, râul ar trebui, pe cât posibil, să fie integrat în această nouă coloană vertebrală centrală

Valley, the next step must be to integrate the infrastructure and adapt to the new territorial configuration as efficiently as possible, capitalizing on the benefits while mitigating the negative impacts. Unfortunately, there are no official strategies guiding this difficult process. Therefore, only well-directed, grassroots actions can consciously guide the valley toward a desirable future.

As Christian Norberg-Schultz (1980) affirms: “*stabilitas loci* is a necessary condition for human life” (p. 18), and when destabilizing moments such as these occur, they must not be taken lightly. In our study, we identified three major areas of change, or sources of vulnerability, which must be counteracted through positive action:

_the weakening of the spatial order and orientation of the inhabited territory, particularly affected by the doubling of the river, a central natural element, with the highway infrastructure. Thus, there is an urgent need to create a new, well defined, symbolic and social center capable of serving the entire valley without fragmenting it or creating hierarchies. Also, the river should, as much as possible, be

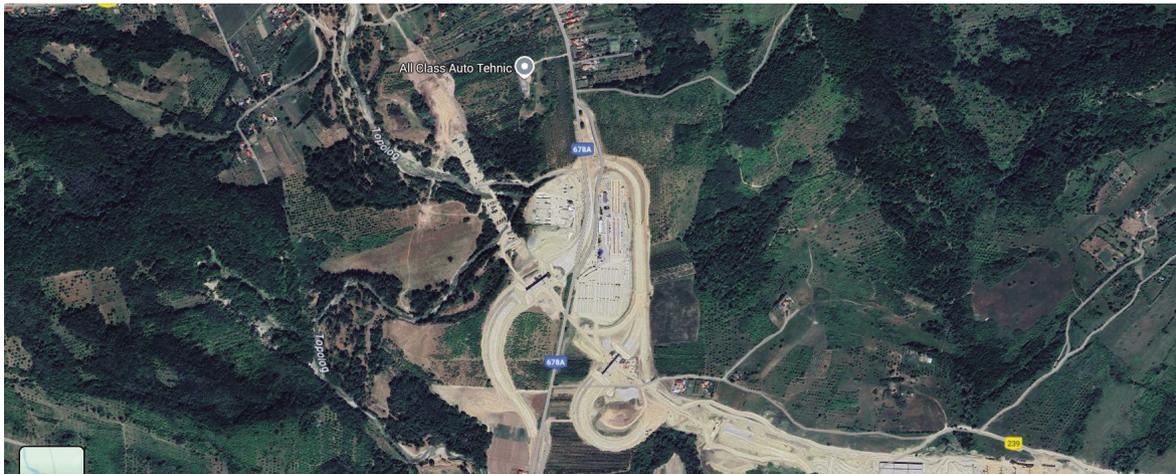

Fig. 8. Nod de ieșire din autostradă și interferențele sale cu râul, drumul principal și structura satului. Bârseștii de Sus și de Jos, Comuna Tîgveni./ Highway exit junction and its interferences with the river, the main road and the village structure. Bârseștii de Sus and de Jos, Tîgveni Commune.
Sursa/ Source: Google Earth, 2025

a locurilor naturale, sociale și culturale semnificative. Un prim pas ar putea fi îngrijirea malurilor rămase naturale, conservarea locurilor de scăldat, precum și reabilitarea acelor segmente afectate de șantierul autostrăzii sau de infrastructura hidroenergetică disfuncțională. Monumente istorice precum Cula Sultănică sau Biserica Sf. Nicolae din Șuici, aflate în apropierea râului, pot fi incluse în această nouă axă pentru a se susține reciproc.

_riscul unei mixități funcționale nedorite și creșterea semnificativă a scării noilor construcții, care ar putea duce la fragmentarea țesutului rural și pierderea caracterului său. Un set riguros de reglementări urbanistice destinate conservării atributelor valoroase ale mediului construit este, desigur, esențial. În paralel, este necesară educarea și sprijinirea comunității în identificarea calităților satului tradițional, subliniind consecințele pe termen lung ale alterării țesutului rural.

_slăbirea identității locale care afectează atașamentul față de loc și comunitate. Acesta se poate manifesta ca atomizare socială sau exploatarea intensă a terenului, redus la o simplă sursă de venit. Aceasta ar putea fi cea mai corozivă și dificil de gestionat problemă, fără soluții evidente și simple. O reparație pozitivă ar putea să apară spontan din interior, dacă comunitatea este suficient de rezilientă. Totuși, este necesară construirea unei noi identități colective ancorată în narațiuni, monumente, spații sau simboluri coezive: mici locuri publice amenajate în jurul elementelor identitare (fântâni, cruci, troițe), introducerea unei salbe de spații cu rol social amplasate de-a lungul râului (dedicate jocurilor precum popice sau fotbal, plimbărilor cu bicicleta, serbărilor populare sau dezbaterilor comunitare) sau elemente vizuale simbolice, recunoscutibile, bazate pe aspecte care țin de identitatea prezentă a localnicilor și care pot ranfora sentimentul de comunitate și apartenență la un loc valoros.

În toate aceste demersuri posibile, componenta participativă este esențială, implicarea directă a localnicilor având capacitatea de a le reda sentimentul de putere de decizie asupra propriului mediu de viață, determinând

integrated into this new central backbone of meaningful natural, social, and cultural places. An initial step could include caring for the remaining natural riverbanks, conserving traditional swimming spots, and rehabilitating segments damaged by the highway construction or dysfunctional hydro-energy infrastructure. Historical monuments such as Cula Sultănică or the Church of St. Nicholas in Șuici, located near the river, could be integrated into this new axis to mutually support one another.

_the risk of unwanted functional mixing and the significant increase in the scale of new constructions, which could fragment the rural fabric and erode its character. A rigorous set of urban planning regulations aimed at conserving the valuable attributes of the built environment is, of course, essential. At the same time, it is necessary to educate and support the community in identifying the qualities of the traditional village, highlighting the long-term consequences of altering the rural fabric.

_the weakening of local identity, which affects attachment to place and community. This may manifest as social atomization or the intensive exploitation of land, reduced to a mere source of income. This might be the most corrosive and difficult issue to manage, with no obvious or easy solutions. A positive transformation could emerge spontaneously from within if the community is sufficiently resilient. However, building a new collective identity rooted in cohesive narratives, monuments, spaces, or symbols is necessary: small public spaces designed around identity elements (wells, roadside crosses, shrines), a chain of socially functional spaces along the river (for games like bowling or football, cycling, village festivals, or community debates), or symbolic, recognizable visual elements grounded in the current identity of the locals that could reinforce a sense of belonging and pride in the place.

In all these potential efforts, the participatory component is essential, the direct involvement of locals holding the potential to restore their sense of agency over their living environment, fostering a sense of care and emotional

luarea a sa în grijă și implicarea afectivă. De asemenea, o mai bună susținere a localnicilor în proiecte de economie locală circulară (agroturism regenerativ, microproducție alimentară, meșteșuguri) le oferă șansa de a demonstra viabilitatea unei vieți economice ancorate în abundența propriului teritoriu și în grijă față de loc. Avansarea acestor direcții ar necesita o cercetare interdisciplinară, la intersecția dintre urbanism, antropologie, economie locală și ecologie politică. Valea Topologului, în ciuda vulnerabilităților actuale, ar putea deveni un laborator viu pentru experimente teritoriale echilibrate între progres și grijă, între funcționalitate și sens.

Modelul actual de dezvoltare a infrastructurii, care introduce logici spațiale exogene, cu efecte de fragmentare a teritoriului și de trunchiere a experienței locuirii, evidențiază nevoia tot mai acută de a chestiona, în primul rând, definițiile consacrate ale *locuirii* ca termen operativ al arhitecturii, reintegrând toate acele dimensiuni ale sale aflate dincolo de formele materializate și, mai ales, recunoscând teritoriul (și complexitatea ocupării sale) ca parte intrinsecă, inseparabilă. Atât în cazul infrastructurii, cât și în cel al definirii tiparelor ideale de locuire, ideologia de fundal este conturată din perspectiva cadrului urban (cu suma sa de limitări), dintr-un plan adesea abstract și detașat de concretețea siturilor reale. Astfel, întreaga experiență pe care o permite ruralul, în special cel românesc, este exclusă din orizontul de preocupări al specialiștilor. Ideologia uniformizantă modernistă, încă prezentă în fundamentele profesiei, susține o monocultură a locuirii care inhibă înțelegerea nuanțată a pluralității formelor sale, născute din loc, precum și a amplorii pe care o poate căpăta locuirea în expresiile tradiționale, în care o suită de spații se află nu doar în uz, ci și în grijă. Așadar, ca profesie, avem datoria de a reconsidera sensul locuirii, pornind în primul rând dinspre formele sale rurale tradiționale, și de a milita pentru ajustarea intervențiilor asupra teritoriului cu scopul de a privilegia, înainte de orice, calitatea vieții, bogăția ipostazelor oferite de acesta, precum și identitatea și integritatea locurilor.

connection. Additionally, better support for locals in developing circular local economies (regenerative agrotourism, micro-scale food production, crafts) offers a chance to demonstrate the viability of an economy rooted in the land's abundance and care for place. Advancing these directions would require interdisciplinary research at the intersection of urbanism, anthropology, local economy, and political ecology. Despite its current vulnerabilities, the Topolog Valley could become a living laboratory for territorial experiments that balance progress and care, functionality and meaning.

The current model of infrastructure development, which imposes exogenous spatial logics and fragments the territory while truncating the lived experience of place, underscores the growing need to question, first and foremost, the conventional definitions of dwelling as an operative term in architecture, reintegrating all of its dimensions beyond material forms and, above all, recognizing territory (and the complexity of inhabiting it) as an intrinsic, inseparable part. In both infrastructure development and the definition of ideal dwelling patterns, the underlying ideology stems from the perspective of the urban framework (with all its limitations), often conceived from an abstract plane, detached from the concreteness of real sites. Thus, the entire experience made possible by the rural, especially the Romanian rural, is excluded from the horizon of concern among professionals. The modernist ideology of uniformity, still embedded in the foundations of the profession, promotes a monoculture of dwelling that inhibits a nuanced understanding of its plural forms, forms born from place, and of the richness that traditional expressions of dwelling can hold, where spaces are not only used but also cared for. Therefore, as a profession, it is our duty to reconsider the meaning of dwelling, starting with its traditional rural forms, and to advocate for interventions in the territory that prioritize, above all, quality of life, the richness of experiences it offers, and the identity and integrity of places.

Referințe / References

- Avram, M. (2022). Toponimia Văii Topolog. In C.Budan, P. Budan, R. Dina, D. Gheorghiu, R.Sacaliș (Ed.), *Pe Topolog în Sus. O Cercetare a Arhitecturii Tradiționale pe Valea Râului Topolog* (pp. 20-24).
- Boelens, R., Hoogesteger, J., Swyngedouw, E., Vos, J., & Wester, P. (2016). Hydrosocial territories: A political ecology perspective. *Water International*, 41(1), 1–14. <https://doi.org/10.1080/02508060.2016.1134898>
- Budan, C., Budan, P., Dina, R., Gheorghiu, D., Sacaliș, R. (Ed.). (2022). *Pe Topolog în Sus. O Cercetare a Arhitecturii Tradiționale pe Valea Râului Topolog*.
- Calotă-Popescu, I. (2022). Valea Superioară a Topologului. Câteva Repere Istorice. In C.Budan, P. Budan, R. Dina, D. Gheorghiu, R.Sacaliș (Ed.), *Pe Topolog în Sus. O Cercetare a Arhitecturii Tradiționale pe Valea Râului Topolog* (pp. 12-19).
- Hidroelectrică. (n.d.). *Centrala Hidroelectrică Vidraru*. <https://www.hidroelectrică.ro/article/c28f82bc-66d7-4dc8-1808-46838be74975>
- Frujină, G. (1978). *Cartea comunei Șuici – Argeș. Retrospecție monografică*, unpublished manuscript.
- Hommes, L., & Boelens, R. (2017). Urbanizing rural waters: Rural-urban water transfers and the reconfiguration of hydrosocial territories in Lima. *Political Geography*, 57, 71–80. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2016.12.002>
- Hommes, L., Boelens, R., Bleeker, S., Duarte-Abadía, B., Stoltenborg, D., & Vos, J. (2020). Water governmentalities: The shaping of hydrosocial territories, water transfers and rural-urban subjects in Latin America. *Environment and Planning E: Nature and Space*, 3(2), 399–422. <https://doi.org/10.1177/2514848619886255>
- Hommes, L., Hoogesteger, J., & Boelens, R. (2022). (Re)making hydrosocial territories: Materializing and contesting imaginaries and subjectivities through hydraulic infrastructure. *Political Geography*, 97, 102698. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2022.102698>
- Hotărâre Guvernamentală nr. 1024. (2021). *Hotărârea privind declanșarea procedurilor de expropriere a tuturor imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Autostrada Sibiu-Pitești” - Secțiunea 3 Cornetu-Tigveni*. Monitorul Oficial nr.958 din 7 octombrie 2021.
- Legea nr. 119. (1948). *Legea pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi*. Monitorul Oficial nr. 133 bis din 11 iunie 1948. https://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.hp_act_text?idt=1575
- Legea nr. 137. (1924). *Legea regimului apelor*. Monitorul Oficial nr. 137 din 27 iunie 1924.
- Mihali, C. (2001). *Inventarea Spațiului. Arhitecturi ale Experienței Cotidiene*. Paideia.
- Mititelu, L. A. (2010). Vidraru Reservoir, Romania. Environmental Impact of the Hydrotechnical Constructions on the Upper Course of Arges River. *Lakes, reservoirs and ponds*, vol.4, 152–166 <https://www.limnology.ro/Lakes/2010/201004212.pdf>
- Neacșa-Enăchescu, V. (2024). *Cronica Satului Văleni Argeș*. Tiparg.
- Norberg-Schulz, C. (1980). *Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture*. Rizzoli.
- Plumwood, V. (2008). Shadow Places and the Politics of Dwelling. *Australian Humanities Review*, 44, pp. 139–150 <https://australianhumanitiesreview.org/2008/03/01/shadow-places-and-the-politics-of-dwelling/>
- Populația României. (n.d.). *Populație Comuna Șuici, Județul Argeș*. <https://populatia.ro/populatie-comuna-suici-judetul-arges/>
- Rucăreanu, C. (2004). Legea Energiei în România Ieri – Azi – Măine. *Univers Ingineresc*, 2 (313). https://www.agir.ro/univers-ingineresc/numar-2-2004/legea-energiei-in-romania-ieri---azi--maine_553.html
- Sante, L. (2020). An Account of Human Costs. *Places Journal*. <https://doi.org/10.22269/201117a>
- Schalk, M. (2024). *Reports from the North (of Sweden): Restorying a River and a Region* [Power Point Slides]. School of Planetary Gardeners – TERRRA and Flowing Streams, Brezoi, Vâlcea, Romania.
- ArcGIS. (n.d.). *Traseul autostrazii Sibiu—Pitesti*. https://www.arcgis.com/apps/Embed/index.html?webmap=3e3ec18e5a7f47ef8db5c4d14f3d4aad&extent=23.6025,44.9734,25.6309,45.7339&zoom=true&scale=true&legend=true&disable_scroll=false&theme=light